

- snapper** สแนปเปอร์ 1. คำทั่วไปสำหรับใช้เรียกสัตว์ ที่มีลักษณะการกินอาหาร โดยใช้ปากจับแล้วกลืน 2. ปลาที่ใช้เป็นอาหารและเป็นเหยื่อตกปลา เพื่อการกีฬา อยู่ในวงศ์ Lutjanidae ลำตัวแบนด้านข้าง อาศัยอยู่ในทะเลลึก มักว่ายน้ำล่าเหยื่อรวมกันเป็นฝูง สีค่อนข้างแดง ถ้าอยู่ในบริเวณใกล้ฝั่งมักมีสีค่อนข้างเขียวและมีจุด เช่น ปลากระพงแดง (*Lutjanus erythropterus*)
- snapping beetle** สแนปพิง บีเทิล ดู click beetle
- snapping shrimp** สแนปพิง ชวิมพ์ พวกกุ้งติดขัน สกุล *Alpheus* ตั้งชื่อตามเสียงดังคล้ายสิ่งของถูกงัดหรือติดซึ่งเกิดจากการหุบส่วนที่เป็นคีมของก้ามจับอย่างรวดเร็ว ชื่ออื่นคือ pistol shrimp
- snapping turtle** สแนปพิง เทอร์เทิล เต่าน้ำจืดขนาดใหญ่ วงศ์ Chelydridae เป็นพวกล่าเหยื่อโดยใช้ขาจับสัตว์น้ำเล็ก ๆ กินเป็นอาหาร มี 2 ชนิด คือ เต่าสแนปพิงธรรมดา (*Chelydra serpentina*) และ alligator snapping turtle (*Macrochelys temminckii*)
- snipe** สไนป์ นกชายน้ำ อยู่ในอนุวงศ์ Scolopacinae ของวงศ์ Scolopacidae เป็นนกขนาดกลาง จะงอยปากตัดแปลงสำหรับซ่อนใช้หาอาหาร กินตามโคลน เช่น นกปากซ่อมเล็ก (Jack snipe - *Lymocryptes minimus*) นกปากซ่อมหางเข็ม (pintail snipe - *Gallinago steneura*)
- snipe eel** สไนป์ อีล ปลาไหลทะเลวงศ์ Nemichthyidae ลักษณะใกล้เคียงกับปลาไหลทะเล พวก moray eel (วงศ์ Muraenidae) ซึ่งอยู่ในโพรงตามแนวปะการัง
- snipefish** สไนป์ฟิช ปลาในวงศ์ปลาเข็มทะเล (Belonidae) รูปร่างยาว ปากยาวแหลมเหมือนเข็มเหมาะสำหรับล่าเหยื่อพวกปลาขนาดเล็กเป็นอาหาร ว่ายน้ำปราดเปรียว
- snook** สนูค ปลาทะเลวงศ์ Centropomidae เป็นพวกที่ว่ายน้ำทวนกระแส น้ำขึ้นตามแม่น้ำล่าอาหารทางตะวันออกเฉียงใต้ของสหรัฐ นิยมตกเพื่อการกีฬาและนำมาบริโภค ชื่ออื่นคือ robalo
- snout** สเนาท์ 1. จมูกที่ยื่นยาวออกไป เช่นจมูกหมู 2. ส่วนที่ยื่นออกไปจากหัวของสัตว์ซึ่งไม่ใช่จมูก เช่น แง่ที่ยื่นออกไปจากส่วนหัวของแมลงพวกกว้าง กริชของกิ้ง

- snout beetle สเนาท์บีเกิล แมลงปีกแข็งในอนุอันดับ Rhynchophora ส่วนหัวยื่นยาว ปากคล้ายคีมหนีบ ดู curculio และ weevil
- snowbird สโนว์เบิร์ด นก finch สกุล *Janus*
- snow bunting สโนว์ บันทิง นก finch สกุล *Plectrophenax*
- snow flake สโนว์ เฟลค คือ snow bunting
- snow flea สโนว์ ฟ्ली *Achorutes nivicolus* พวกแมลงกระโดด (spring-tail) ชนิดหนึ่ง หากินอยู่บนพื้นผิวหิมะ
- snow goose สโนว์ กูส ห่านสกุล *Chen* เช่น *Chen hyperborea*
- snow leopard สโนว์ เลพาร์ด เสือดาวหิมะ (*Uncia uncia*) ลักษณะคล้ายเสือดาวทั่วไป อาศัยอยู่ในเขตเทือกเขาหิมาลัย เป็นสัตว์พวกเสือดาวอีกชนิดหนึ่งที่เสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ ชื่ออื่นคือ ounce
- snowshoe rabbit สโนว์ชู แรบบิท กระต่ายหิมะ (*Lepus americanus*) เป็นสัตว์ประจำถิ่นทางแถบอเมริกาเหนือ เปลี่ยนสี (สลัดขน) ตามฤดูกาล คือ ในฤดูร้อนขนสีน้ำตาลแดง ในฤดูหนาวขนสีขาว เฉพาะที่ปลววยไบฮูชนส์ด้า
- snowy owl สโนว์ ออว์ล *Nyctea nyctea* นกพวกนกฮูกนกเค้าแมว ขนาดใหญ่ อาศัยอยู่ในอเมริกาเหนือ
- social insect. โซเชียล อินเซกต์ แมลงสัตว์สังคม รวมกันอยู่เป็นโคโลนีเป็นชนิดเดียวกันแต่มีรูปร่างลักษณะและหน้าที่ต่างกัน เพื่อช่วยกันทำงานภายในรัง ประกอบด้วย (1) เพศเมีย มีเพียงตัวเดียวทำหน้าที่เป็นนางพญาสำหรับวางไข่ เพศเมียที่เหลือมีหน้าที่ทำงานและป้องกันรัง (2) เพศผู้มีหน้าที่ผสมพันธุ์เพียงอย่างเดียวแล้วตาย ได้แก่ แมลงพวก ผึ้ง แตน มด และปลวก
- social parasitism โซเชียล พาราซิทิซึม สภาวะปรสิตภายในรัง พบในกลุ่มพวกนกบางชนิด เช่น พวกนกกาและเป็ด ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดในไทยคือนกกาเหว่าที่ไม่สร้างรังเอง แต่ไปไข่ในรังของนกกา เพื่อให้กาฟักไข่แล้วเลี้ยงลูกอ่อนที่เกิดขึ้น
- society โซไซเอตี (L. socius-เพื่อน ผู้ร่วมทาง) 1. สัตว์ชนิดเดียวกันที่มีความสัมพันธ์กันในกลุ่ม รวมถึงผสมพันธุ์กันด้วย เช่น ผึ้งปลา ผึ้งนก หรือฝูงวาง 2. กลุ่มของสัตว์ที่มีพัฒนาการอยู่ร่วมกันเป็นสัตว์สังคม เช่น มด ปลวก ดู social insect
- socket ซอคเคท (ME. socket-หัวดอก) เบ้า หรือแอ่งทำหน้าที่รองรับอวัยวะ

- อื่น เช่น เบ้าตา หรือแอ่งรับหัวกลมของกระดูกท่อน
- soda** โซดา (ML.soda-ปวตศัรชยะ) 1. คำที่ใช้เรียกเกลือของธาตุโซเดียม เช่น soda ash - โซเดียมคาร์บอเนต, baking soda - โซเดียมไบคาร์บอเนต, caustic soda - โซเดียมไฮดรอกไซด์, soda lime - สารผสมของแคลเซียมไฮดรอกไซด์และโซเดียมไฮดรอกไซด์ 2. คำย่อของคำว่าน้ำโซดา ซึ่งเป็นน้ำที่อัดด้วยแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์
- sodomy** ซอดโอมิ (L.Sodoma-เทพกรีกชื่อโซดอม) การร่วมเพศทางทวารหนัก มักใช้เฉพาะการร่วมเพศระหว่างชายและชาย
- soft** ซอฟท์ (AS.softe) อ่อนนุ่ม ไม่แข็ง
soft palate เพดานอ่อน คือแผ่นบางของกล้ามเนื้อ อยู่ที่ส่วนสุดท้าย(ด้านในสุด)ของเพดานปาก ทำหน้าที่ปิดช่องเปิดของช่องจมูก เมื่อมีการกลืนอาหาร
- soft-shell(soft-shelled)** ซอฟท์เชลล์ มีเปลือก(กระดอง)อ่อน มักเป็นระยะหลังจากการลอกคราบของสัตว์ที่มีเปลือกแข็ง
- soft-shelled clam** ซอฟท์เชลล์ แคลม *Mya arenaria* หอยสองฝาที่ฝังตัวอยู่ในโคลน ทวาย มีเปลือกสีขาวอ่อนนุ่ม
- soft-shelled crab** ซอฟท์เชลล์ แครบ ปูที่เพิ่งลอกคราบใหม่ โดยเฉพาะพวกปูม้า
- soft-shelled turtle** ซอฟท์เชลล์ เทอร์เทิล เต่าน้ำจืด รูปร่างแบน กระดองอ่อนเหนียวคล้ายหนังสัตว์ และมักเป็นแผ่นต่อเนื่องไม่มีรอยหยักหรือรอยต่อ เช่น ตะพานน้ำ flabjack (*Trionyx muticus*)
- soil** ซอยล์ ดิน คือผิวโลกที่มีมวลเล็ก ๆ รวมกันอยู่อย่างหลวม ๆ ประกอบด้วย ก้อนหิน สารประกอบอินทรีย์ที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของสิ่งมีชีวิต ความชื้น สารละลายเกลือของโลหะต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งมีชีวิตขนาดเล็กและขนาดกลาง เช่น แบคทีเรียทั่วไป สาหร่าย โปรโตซัว หนอนตัวกลม หนอนปล้อง แมลง เป็นที่ซึ่งพืชสามารถเจริญได้
- soil profile** ซอยล์ โปรไฟล์ การจัดระเบียบชั้นของดินตามแนวตั้ง สามารถทราบได้จากการขุดเจาะ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาทางด้าน ธรณีวิทยา นิเวศวิทยา และสาขาอื่น
- sol** โซล (Gr.sole-น้ำเกลือ) 1. คำย่อของคำว่าสารละลาย 2. สภาวะของเหลวของระบบคอลลอยด์ที่มีตัวถูกละลายกระจายอยู่ระหว่างตัวทำละลายที่ต่อเนื่องเป็นเนื้อเดียวกัน

solar	โซลาร์ (L.solaris) เกี่ยวข้องกับดวงอาทิตย์ หรือรังสีของดวงอาทิตย์
solarization	โซลาร์เรชัน การยับยั้งกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสงเนื่องจากได้รับความเข้มของแสงเกินพอดี
solar plexus	โซลาร์เพลกซัส ปมประสาทที่อยู่ด้านหลังกระเพาะอาหารและอยู่ระหว่างต่อมหมวกไต ประกอบด้วยปมประสาทใหญ่ของระบบประสาทอัตโนมัติ 2 ปม คือ coeliac และ superior mesenteric ทำหน้าที่เชื่อมโยงนำกระแสความรู้สึกสู่อวัยวะภายใน
soldier	โซลเจอร์ กลุ่มชั้นของสัตว์สังคม พวก มด และปลวก เป็นเพศผู้ที่เป็นหมัน หัวและแมนดิเบิลใหญ่ ทำหน้าที่ป้องกันโคโลนี (รัง)
sole ¹	โซล (AS.sole) 1. ฝ่าเท้า syn: planta 2. ส่วนหนึ่งของบริเวณปลายประสาทสั่งการซึ่งต่ออยู่กับเส้นใยกล้ามเนื้อ เป็นบริเวณที่มีนิวเคลียสเล็ก ๆ หลายอันมารวมกัน 3. trivium ของสัตว์พวกปลิงทะเล ดู trivium 4. พฤษภ: ฐานของคาร์เพล
sole ²	โซล ปลาในกลุ่มพวกปลาตาเดียว ปลาลิ้นหมา โดยเฉพาะชนิด <i>Solea solea</i> อาศัยอยู่ในทะเลของทวีปยุโรป ใช้บริโภคได้ ในน่านน้ำของทวีปอเมริกา อยู่ในสกุล <i>Symphurus</i> และ <i>Achirus</i>
solehorn	โซลฮอร์น ด้านล่างของกรงเล็บ หรือกีบ syn: subunguis
solenia	โซเลเนีย หลอดทางเดินอาหารที่ติดต่อกันระหว่างโครงสร้างรูปพอลิปีในโคโลนีของพวกปะการัง
solenocyte	โซเลโนไซต์ เซลล์ทำหน้าที่จัดของเสียในสัตว์พวกหนอนทะเล (polychaete) และเพรียงหัวหอม เป็นเซลล์ที่มีขนสำหรับพัดโบกให้มีกาไหลของของเหลว
solenodon	โซเลโนดอน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพวกตัวกินมด อยู่ในอันดับ Insectivora ชนิด <i>Solenodon cubanus</i> ลักษณะคล้ายหนูขนาดเล็ก อาศัยอยู่ในคิวบาและเฮติ
solifugid	ซอลิฟิวกิด ดู solpugid
soliped	ซอลิเพด สัตว์กีบเดียว เช่น ม้า ฟ้า
solitaire	ซอลิแทร์ 1. <i>Pezophaps solitaria</i> นกขนาดใหญ่ บินไม่ได้ เป็นชนิดที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดทางวิวัฒนาการกับนก dodo เคยอาศัยอยู่บนเกาะ Rodriguez สูญพันธุ์เมื่อปี 1750 2. นกในกลุ่มนกเดินดง-นก

- ยอดหน้าของวงศ์ Turdidae เช่น Townsend's solitaire (*Myadestes townsendi*) ไม่พบในไทย
- solitary** ซอลลิแทรี (L.solitarius) 1. โดดเดี่ยว เช่น สัตว์ที่หากินโดดเดี่ยว ไม่รวมฝูง หรือพืชที่ขึ้นอยู่โดดเดี่ยว
- solpugid** ซอลพิวกิด แมงมุมในอันดับ Solpugida (Solifugae) เช่น อาศัยอยู่ในเขตร้อนชื้น มีขาหนีบจับขนาดใหญ่ เช่น พวก Sun spider
- soma** โซมา (Gr.soma-ตัว วิตถุ) 1. เซลล์ที่เป็นองค์ประกอบของเนื้อเยื่อของร่างกาย ยกเว้นเซลล์สืบพันธุ์ 2. ส่วนที่เป็นตัวหรือแกนของสิ่งมีชีวิต คือ หัว คอ ลำตัว และหาง ไม่รวมส่วนที่เป็นรยางค์คือ แขนหรือขา 3. ลำตัวส่วนแรกของพยาธิตัวติด (วงศ์ Hemiruridae) ที่ลำตัวแบ่งเป็น 2 ส่วน 4. ร่างกาย สังขาร หรือรูปกายที่มองเห็นได้ต่างจากจิตใจที่มองไม่เห็น
- somatocyst** โซมาโทซิสต์ โครงสร้างที่มีหยดน้ำมันเล็ก ๆ อยู่ภายใน อยู่ส่วนปลายของท่อหน้าและอาหารในสัตว์พวก siphonophore
- somatopleure** โซมาโทเพลออร์ (Gr.soma-ร่างกาย + pleura-ด้านข้าง) คัพภะเนื้อชั้นเมโซเดิร์ม ที่รวมกับเนื้อชั้นเอกโทเดิร์ม เจริญเป็นผนังลำตัวด้านข้างและด้านท้องของตัวอ่อน บางส่วนยื่นออกไปนอกตัวอ่อน เจริญเป็นถุงน้ำคร่ำและ chorion comp: splanchnopleure
- somatotrophic hormone** โซมาโทโทรฟิก ฮอร์โมน คำย่อคือ STH เป็นฮอร์โมนคัดหลั่งมาจากต่อมใต้สมองส่วนหน้า ทำหน้าที่กระตุ้นการเจริญ ถ้ามีมากทำให้เกิดลักษณะใหญ่ผิดปกติ (gigantism) ถ้ามีน้อยทำให้เกิดลักษณะเตี้ยแคระ (dwarfism) ในกรณีที่ต่อมใต้สมองผลิตฮอร์โมนนี้น้อยลงเมื่อถึงวัยเจริญพันธุ์แล้ว ทำให้เกิดอาการพอมแห้งจนเสียชีวิต เรียกว่า Simmon's disease syn: somatotrophin
- somesthetic** โซเมสเททิก (Gr.soma-ร่างกาย + aisthesis-รับรู้) เกี่ยวข้องกับความรู้สึกร่างกาย และโครงสร้างรับรู้สักร่างกาย
- somesthetic area** บริเวณหนึ่งในพู่ด้านข้างของสมองส่วน cerebrum ชั้นนอก เป็นแหล่งรวมปลายเส้นใยประสาทรับกระแสความรู้สึกร่างกายจากชั้นหนังและกล้ามเนื้อเพื่อการรับรู้ว่ามีร่างกาย
- somite** โซไมท์ (Gr.soma-ตัว ร่างกาย) 1. ลำตัวที่ถูกแบ่งออกเป็นส่วน ๆ 2. คัพภะ ก้อนเนื้อชั้นเมโซเดิร์มที่เรียงกันเป็นคู่ ๆ ขนาดสองข้างของ

	โตนโทคอร์ด์และนิวรัลทิวบ์ของตัวอ่อนสัตว์มีกระดูกสันหลัง
sonar	โซนาร์ (L. sonus-เสียง) โครงสร้างสำหรับตรวจสอบตำแหน่งของวัตถุโดยการบันทึกคลื่นเสียงที่สะท้อนจากวัตถุนั้น พบในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมหลายชนิด เช่น ค้างคาว และปลาวาฬ ที่สามารถทราบตำแหน่งของสิ่งกีดขวางหรืออาหารที่อยู่ข้างหน้าได้ โดยการผลิตคลื่นเสียงความถี่สูงแล้วรับคลื่นที่สะท้อนกลับมา
songbird	ซ่องเบิร์ด นกร้องเพลง มีมากชนิด อยู่ในอนุอันดับ Oscines ของอันดับ Passeriformes เป็นพวกที่มีหลอดเสียง สามารถผลิตเสียงเล็กแหลมที่ไพเราะได้ เช่น นกจาบผน (bushlark) นกนางแอ่น (swallow) นกเขนน้อย (flycatcher-shrike, triller) นกขมิ้น (iora) ฯลฯ
soor ¹	ซัวร์ หมูป่าอินเดียน หรือ crested wild boar (<i>Sus cristata</i>)
soor ²	ซัวร์ อากาฬฝ้า หรือจุดขาวที่ลิ้นและปาก สาเหตุจากเชื้อราบางชนิด มักพบในเด็ก
sopor	โซพอร์ (L. sopor-หลับลึก) การหลับลึก หรือหลับเป็นตาย syn: stupor
sordes	ซอร์เดส (L. sodere-สกปรก) 1. กลิ่นปาก 2. คราบสิ่งสกปรกที่สะสมอยู่ที่ฟันและปาก ทำให้มีกลิ่นเหม็น
sore	ซอร์ (AS. sar, sore) 1. ความเจ็บปวด 2. แผลเปื่อยที่ผิวหนัง bed sore เนื้อตายที่ผิวหนังเนื่องมาจากแรงกดทับ syn: decubitus, pressure sore canker sore แผลเปื่อยที่เย็บในช่องปาก ไม่ทราบสาเหตุ เป็นแล้วหายได้เองโดยไม่ต้องรักษา syn: aphthous ulcer cold sore อากาฬเจ็บปวดจากตุ่มพองที่ริมฝีปาก syn: herpes simplex hard sore แผลขอบแข็งเนื่องมาจากเชื้อซิฟิลิส เกิดขึ้นที่ผิวหนัง ถือเป็นอาการระยะแรกของโรคซิฟิลิส Oriental sore แผลเปื่อยที่ผิวหนังเนื่องมาจากการติดเชื้อ <i>Leishmania</i> ที่ทำให้เกิดโรค cutaneous leishmaniasis syn: Delhi boil, tropical sore
soricine	ซอริซิน 1. ลักษณะคล้ายหนูผี 2. เกี้ยวข้อง หรือเป็นของสัตว์ที่อยู่

	ในวงศ์ Soricidae ได้แก่ พวกหนูผี
sound ¹	ซาวนด์ (L.sonus-เสียง) 1. เสียงที่เกิดจากพลังงานเป็นคลื่นที่ผ่านตัวกลาง เช่น อากาศ น้ำ หรือกระดูก ซึ่งสามารถไปกระตุ้นอวัยวะรับฟังเสียงได้ 2. การรับฟังเสียงด้วยอวัยวะรับฟังเสียง
sound ²	ซาวนด์ เครื่องมือที่มีลักษณะแคบ ยาว สามารถสอดเข้าไปในโพรงหรือช่องเพื่อการสำรวจ หยั่ง ทาย และวัตถุประสงค์อื่น
sour	ซาวเคอร์ 1. มีรสเปรี้ยว เช่น รสของน้ำส้มสายชู หรือผลไม้ดิบที่มีรสเปรี้ยว 2. มีปฏิกิริยาเป็น กรด เช่น นมเปรี้ยว ดินเปรี้ยว
sow	ซอว์ สุกกรเพศเมียวัยเจริญพันธุ์
sow bug	ซอว์ บั๊ก สัตว์พวกกิ้งกืออยู่บนบก อยู่ในอันดับ Isopoda เช่น wood louse สกุล <i>Oniscus</i>
space biology	สเปซ ไบโอบอลยี วิชาชีววิทยาอวกาศ เป็นสาขาหนึ่งของวิชาชีววิทยา ศึกษาสิ่งมีชีวิตที่อยู่เหนือชั้นบรรยากาศ คือบริเวณที่สูงขึ้นไปจากระดับน้ำทะเลมากกว่า 50,000 ฟุต โดยคำนึงถึงอันตรายที่จะพบบิตต่อมนุษย์ syn: exobiology, extraterrestrial biology
spadefish	สเปดเฟิช 1. ปลาล่าตัวกว้างลึก ครีบบมีหนาม ใช้จับไรโคคได้ เช่น <i>Chaetodipterus faber</i> อาศัยอยู่ในน่านน้ำชายฝั่งมหาสมุทรแอตแลนติก 2. ชื่อสามัญของพวกปลาใบพาย (paddlefish)
spadefoot toad	สเปดฟุต โทด คางคกในวงศ์ Pelobatidae ขุดโพรงอยู่ในดิน พวกโลกเก่าอยู่ในสกุล <i>Pelobates</i> สกุล <i>Scaphiopus</i> อยู่ในสหรัฐ
spadix	สเปดิกซ์ 1. สัตว: (1) แกนกลางของถุงสร้างสเปอร์ หรือ manubrium ของไฮดรอยด์ที่อยู่กับที่และมีรูปร่างแบบเมดูซา (2) โครงสร้างรูปกรวยในหอยวงกว้างเพศผู้ที่เปลี่ยนแปลงไปเป็นหมวดจับ 4 เส้น 2. พฤษภษะ: ก้านกลางของดอกช่อที่มีดอกตัวผู้และตัวเมียมาเรียงอัดแน่นโดยไม่มีก้านดอกย่อย มักมีใบประดับใหญ่ที่เรียกว่า spathe หุ้มหรือรองรับอยู่ที่โคนก้านดอก ได้แก่ ดอกของ ลิลลี่ หน้าวัว กล้วยไม้
sparganosis	สปาร์กานอสิส การติดเชื้อพยาธิตัวตืดของสุนัขและแมวสกุล <i>Spirometra</i> โดยตัวอ่อนระยะแพลลิวโร เซอร์คอยด์ เข้าสู่สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิดอื่น (เช่น คน) โดยบังเอิญ
sparganum	สปาร์กานัม ตัวอ่อนระยะแพลลิวโร เซอร์คอยด์ของพยาธิตัวตืดในวงศ์

- Dibothriocephalidae สกกุล *Spirometra* ส่วนใหญ่เป็นปรสิตของกบ งู สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลื้อยคลานด้วยนมบางชนิด
- spargosis** สแปรโกซิส (Gr.spargosis-บวม) 1. การมีเนื้อมัด เนื่องจากการอุดตันของท่อน้ำนมหรือมารดาไม่ยอมให้ทารกดูดนม 2. การบวมหรือหนาตัวขึ้นของผิวหนัง เนื่องมาจากการอุดตันของหลอดเลือดหรือท่อน้ำเหลือง syn: elephantiasis
- sparrow** สแปรโรว์ 1. นกกระจอกวงศ์ Passeridae เช่น นกกระจอกบ้าน (Eurasian tree-sparrow - *Passer montanus*) นกกระจอกใหญ่ (house sparrow - *Passer domesticus*) 2. นกในกลุ่ม (1) weaver finch วงศ์ Floceidae เช่น พวกนกกระจาบ สกกุล *Floceus* และ (2) วงศ์ Fringillidae พวกนกจาบ มีหลายสกกุล เช่น *Carpodacus*, *Haemantospiza*, *Eophona*
- sparrow hawk** สแปรโรว์ ฮอว์ค 1. เหยี่ยวขนาดเล็ก หากินโดยเกาะอยู่ตามกิ่งไม้คอยที่จะบินโฉบจับเหยื่อที่ผ่านไป ไม่ร่อนหากินกลางอากาศ อยู่ในวงศ์ Accipitridae เช่น เหยี่ยวนกกกระจอกเล็ก (besra - *Accipiter virgatus*) เหยี่ยวยุโรป (*Accipiter nisus*) 2. เหยี่ยวขนาดเล็กวงศ์ Falconidae เช่น *Falco sparverius* ไม่พบในไทย
- spasm** สປาສซิม (Gr.spasmos-หดสติ) การชัก กระทบ การหดเกร็งของกล้ามเนื้อ เป็นอาการหดตัวของกล้ามเนื้ออย่างกะทันหันนอกอำนาจจิตใจ อาจหดเกร็งแล้วผ่อนคลายหรือต่อเนื่อง เกิดขึ้นได้ทั้งกล้ามเนื้อเรียบของอวัยวะภายใน หรือกล้ามเนื้อลายตามส่วนต่างๆ ของร่างกาย เมื่อเกิดอย่างรุนแรงและเจ็บปวดเรียกว่า ตะคริวทึก (cramp)
- spat** สแปท หอยนางรมและหอยสองฝาชนิดอื่นที่ฝังเกาะวัตถุเพื่อหากินอยู่กับที่ หลังจากเจริญผ่านพ้นระยะตัวอ่อนว่ายน้ำหากินอิสระ
- spatial** สแปเชียล เกี่ยวข้องกับ ปริภูมิ (space) เช่น การแพร่กระจายของสิ่งมีชีวิตไปตามพื้นที่ (ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง)
- spatula** สแปทอิลลา (L.spatula-ใบมีด) เครื่องมือลักษณะแบนบางและยาว มักหย่นตัวได้ คล้ายใบมีดบางหรือใบพาย ใช้เป็นเครื่องมือทางการแพทย์และวิทยาศาสตร์สาขาอื่น เช่น ใช้ถ่างปากแผลของเปลือกลูกตา ใช้คนสารละลาย ใช้เป็นช้อนตักสารเคมี

spawn ¹	สปอว์น 1. การผลิตและการวางไข่ของสัตว์น้ำ 2. ไข่ของสัตว์น้ำที่ผลิตครั้งละจำนวนมาก เช่น ไข่ปลา ไข่หอยนางรม
spawn ²	สปอว์น พฤษภ: มูลสัตว์และสารประกอบอินทรีย์แห้ง มีสายใยของเห็ด ใช้สำหรับเป็นสำเภาเห็ด
spay	สเปย์ (Gael.spoth-ตอน) การตอนโดยตัดรังไข่ออก มักใช้กับสัตว์ คู castration
spearfish	สเปียร์ฟิช ปลาทะเลสกุล <i>Tetrapturus</i> วงศ์ Xiphiidae ลักษณะทั่วไปคล้ายปลา marlin และ sailfish
special	สเปเชียล (L.specialis) 1. เกี่ยวข้อง หรือเป็นของชนิด(สิ่งมีชีวิต) 2. เอกกัตตะ พิเศษ เด่นชัด ไม่ธรรมดา
special adaptation	สเปเชียล อะแดปเทชัน การปรับตัวเฉพาะให้เข้ากับสภาพแวดล้อม หรือถิ่นที่อยู่อาศัยที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น การพรางกายของหนังสัตว์พวกกิ้งก่าให้มีสีกลมกลืนกับเปลือกไม้หรือพื้นที่ที่อาศัยอยู่
special creation	สเปเชียล ครีเอชัน แนวคิดริเริ่มเกี่ยวกับกำเนิดของชนิดสิ่งมีชีวิต โดยเชื่อว่า ชนิดของสัตว์และพืชที่มีอยู่ในปัจจุบันไม่ได้เปลี่ยนแปลงมาจากต้นกำเนิดร่วมกันแต่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษที่แยกกันอย่างเด่นชัด
speciation	สเปชีเอชัน การก่อกำเนิด กระบวนการทางวิวัฒนาการแบบหนึ่งที่สิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งเป็นต้นกำเนิดของสิ่งมีชีวิตชนิดใหม่
species	สปีชีส์ (L.species-ชนิด) ชนิดของสิ่งมีชีวิต ตามหลักอนุกรมวิธาน อยู่ในลำดับถัดมาจากสกุล(genus) โดยที่แต่ละตัวของชนิดเดียวกันสืบทอดมาจากบรรพบุรุษร่วมกัน มีลักษณะรูปร่าง โครงสร้าง สรีระ คล้ายคลึงกัน และต้องผสมพันธุ์กันได้ลูกหลานที่ไม่เป็นหมัน
species diversity	สปีชีส์ ไตเวอร์ซิตี ความหลากหลายของชนิด มีความสำคัญต่อการจัดระเบียบของระบบนิเวศ ในระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตมาก เช่น ป่าเขตร้อนชื้น เมื่อมีปัจจัยภายนอกเข้ามารบกวนทำให้บางชนิดต้องตายหรือสูญหายไป ความซับซ้อนของสายใยอาหารและปัจจัยอื่นจะช่วยให้ระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุลได้ง่าย แต่ถ้าในระบบนิเวศที่มีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตน้อย เช่นทุ่งหญ้า ทุ่งนรา หรือทะเลทราย เมื่อชนิดใดชนิดหนึ่งหายไปจะทำให้ระบบนิเวศเหล่านั้นเสียสมดุล
specific	สเปซิฟิค (L.specificus-เกี่ยวข้องกับชนิด) 1. เกี่ยวข้อง หรือ

เป็นของลักษณะชนิดของสิ่งมีชีวิต สามารถเห็นความแตกต่างของชนิดได้ เช่น ลิงกังหางกุด ส่วนลิงวอกหางยาว 2. โดยเฉพาะ จำกัด หรือแน่นอน เช่น ยาที่มีผลเฉพาะต่อการรักษาโรคเพียงชนิดเดียว ใช้รักษาโรคอื่นที่มีอาการคล้ายกันไม่ได้ 3. โรคที่เกิดจากตัวก่อให้เกิดโรคชนิดเดียวกัน

specific density ความหนาแน่นจำเพาะ หรือความหนาแน่นจริง หมายถึงจำนวน หรือน้ำหนักของประชากรสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่งที่มีอยู่ในพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยจริง syn: ecological density

specific name ชื่อเฉพาะ หรือชื่อตัวของสิ่งมีชีวิต ประกอบด้วย ชื่อ สกุล ชื่อเฉพาะ และชื่อผู้ตั้งชื่อเขียนเรียงตามลำดับ เช่น นกกระจอกตาสี Passer (ชื่อสกุล) flaveolus (ชื่อเฉพาะ) Blyth (ชื่อผู้ตั้งชื่อ)

specific natality rate อัตราการเกิดเฉพาะ หมายถึงอัตราการเกิดของประชากรสิ่งมีชีวิตที่เกี่ยวข้องกับหน่วยเวลา สามารถคำนวณได้จากสูตร

$$\text{อัตราการเกิดเฉพาะ} = \frac{\text{จำนวนประชากรปัจจุบัน} - \text{จำนวนประชากรเดิม}}{\text{จำนวนประชากรเดิม} \times \text{ความแตกต่างของเวลาที่นับจำนวนประชากร}}$$

specimen	สเปซซิเมน (L. specere-มองดู) ตัวอย่างของสิ่งของ หรือสิ่งมีชีวิตที่นำมาแสดง เพื่อเป็นตัวแทนทั้งหมดของสิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่ง
speculum	สเปคูลัม (L.-กระจกเงา) 1. แพทช์: (1) เครื่องถ่างเพชร หรือเครื่องถ่างตรวจ ใช้ถ่างแผลหรือช่อง เพื่อความสะดวกสำหรับการตรวจหรือการผ่าตัด (2) เชือกกันช่องด้านหน้าของโพรงสมองด้านข้าง syn: septum pellucidum 2. สัตว: (1) บริเวณสี่สบนปีกของนกบางชนิด เดิมเคยใช้คำว่า mirror (2) บริเวณสี่ที่ไม่มีลวดลายบนปีกของแมลงพวกผีเสื้อบางชนิด
sperm	สเปิร์ม (Gr. sperma-เมล็ด) 1. น้ำอสุจิ หรือน้ำกามที่ติดหลังโดยสัตว์เพศผู้ syn: semen 2. ตัวอสุจิ หรือเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้

- spermaceti** สเปอิร์มาเซทิ ^{ขี้ผึ้ง} ที่สกัดมาจากส่วนหัวของปลาวาฬ sperm whale ใช้ทำครีมสำหรับยาคทาผิว หรือทำไขหล่อลื่น
- spermary** สเปอิร์แมรี อวัยวะทำหน้าที่สร้างหรือผลิตเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้ ได้แก่ อัณฑะ และ antheridium
- spermatheca** สเปอิร์มาทีควา ถุงรับและเก็บน้ำอสุจิในสัตว์เพศเมีย พบในพวกหนอนปล้อง และแมลง syn: seminal receptacle
- spermatic cord** สเปอิร์มาทิก คอร์ด สายยึดอัณฑะ ประกอบด้วยหลอดนำอสุจิ (ductus deferens) หลอดเลือด ท่อน้ำเหลือง และเส้นประสาท
- spermatid** สเปอิร์มาทิด เซลล์ที่เปลี่ยนแปลงมาจากการแบ่งเซลล์ครั้งที่สองของ spermatocyte มีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ ต่อไปจะเปลี่ยนแปลงเป็นตัวอสุจิ
- spermatin** สเปอิร์มาทิน สารประกอบที่มีนิวซินเป็นส่วนประกอบหลัก มีอยู่ในน้ำอสุจิ
- spermatocyte** สเปอิร์มาโทไซท์ (Gr. spermato- เมล็ด + kytos- เซลล์) เซลล์ที่ได้จากการแบ่งเซลล์ของ spermatogonium ซึ่งมีสองช่วง คือ ได้จากการแบ่งเซลล์ช่วงแรก และช่วงที่สอง หลังจากนั้นจะเจริญเปลี่ยนแปลงไปเป็น spermatid
- spermatogenesis** สเปอิร์มาโทเจเนซิส (Gr. spermato- เมล็ด + genesis- ผลิต) การสร้างอสุจิ เริ่มต้นจากเซลล์ spermatogonium ซึ่งมีจำนวนโครโมโซมเป็นดิพลอยด์ จำลองโครโมโซมที่เข้าคู่กันเป็น tetrad มาเรียงกันที่แนวกลางของเซลล์เป็นระยะ spermatocyte เริ่มแรก แล้วแบ่งออกเป็น 2 เซลล์ (แบบไมโอซิสระยะแรก) ได้เป็น spermatocyte ระยะที่สอง ซึ่งมีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ ต่อมาจะเข้าสู่การแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสระยะที่สองได้ spermatid 4 เซลล์ แต่ละเซลล์มีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ แล้วจึงมีการเจริญต่อไปเป็นตัวอสุจิ ดู meiosis
- spermatogonium** สเปอิร์มาโทโกเนียม (Gr. spermato- เมล็ด + gone- ชั่วรุ่น) เซลล์เพศที่ยังไม่มีการแบ่งตัว ขนาดใหญ่ ลักษณะคล้ายเซลล์ทั่วไป อยู่ในหลอดสร้างอสุจิ ต่อไปจะเปลี่ยนแปลงไปเป็น spermatocyte
- spermatophore** สเปอิร์มาโทเฟอร์ มวล หรือก้อนของอสุจิที่อัดรวมกัน สร้างขึ้นโดยสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังเพศผู้หลายชนิด เช่น สัตว์พวกกุ้ง หอย ปลาหมึก

- ปลิง แมลง และไร ในสัตว์มีกระดูกสันหลัง พบในซาลามานเดอร์
เมื่อจะผสมพันธุ์ เพศผู้จะเคลื่อนย้ายมวลอสุจิไปให้เพศเมีย
- spermatozoon** (pl. spermatozoa) สเปิร์มาโทซูน ตัวอสุจิ เซลล์สืบพันธุ์ของสัตว์
เพศผู้ มีจำนวนโครโมโซมเป็นแฮพลอยด์ และมักมีแสหรือหางเพื่อช่วย
ให้เคลื่อนที่ได้ ยกเว้นในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังบางชนิด เช่น พยาธิตัว
กลม และสัตว์ขาปล้อง ดู sperm cell
- sperm cell** สเปิร์ม เซลล์ คำทั่วไปที่ใช้เรียกเซลล์สืบพันธุ์เพศผู้ มีชื่อเรียก
เฉพาะขึ้นอยู่กับชนิดของสิ่งมีชีวิต เช่น microgamete, sperm,
spermatozoon, spermatozoid และ generative cell ของ
ละอองเรณูที่กำลังงอก
- spermiation** สเปิร์มิเอชัน การปล่อยตัวอสุจิที่เจริญเต็มที่แล้วหลุดจากการเกาะอยู่ที่
Sertoli cell ภายในหลอดสร้างอสุจิ
- spermiducal gland** สเปิร์มิดิวคัล แกลนด์ ต่อมสร้างน้ำเลี้ยงอสุจิ หรือต่อม
prostate ของหนอนปล้องพวกไส้เดือนดิน
- spermine** สเปิร์มีน โปรตีนชนิดหนึ่ง พบในน้ำเลี้ยงอสุจิ สร้างขึ้นโดยต่อมลูก
หมาก และยังพบได้ในน้ำเลือด ทำหน้าที่ยับยั้งการเจริญของแบคทีเรีย
พวกกรัมบวก เช่น เชื้อโรคซิฟิลิส และเชื้อโรคหนองใน
- sperm nucleus** สเปิร์ม นิวเคลียส 1. สัตว์: นิวเคลียสของตัวอสุจิ เมื่อมีการ
ปฏิสนธิแล้วจะเปลี่ยนแปลงเป็น male pronucleus 2. พืช:
นิวเคลียสเล็ก ๆ 2 อันที่มีอยู่ในละอองเรณูที่กำลังงอก
- spermophile** สเปิร์มอฟิล *Citellus tridecemlineatus* กระรอกที่อาศัยอยู่
ตามพื้นดิน ชนิดลักษณะเป็นแถบจำนวนทั้งสิ้น 13 แถบ
- sperm plug** สเปิร์ม พลัก ก้อนน้ำอสุจิที่พบในช่องคลอดของหนูเพศเมียซึ่งได้รับการ
ผสมพันธุ์แล้ว syn: copulation plug
- sperm sac** สเปิร์ม แซค ถุงรับและเก็บน้ำอสุจิที่มาจากถุงเก็บน้ำอสุจิ (seminal
vesicle) เพื่อความพร้อมที่จะถูกปล่อยออกสู่ช่องขับถ่าย
สืบพันธุ์ร่วม พบในปลาบางชนิด
- sperm whale** สเปิร์ม เวล ปลาวาฬขนาดใหญ่ ส่วนหัวใหญ่คล้ายหัวตัวอสุจิ เช่น
cachalot (*Physeter catodon*) ไขมันของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมชนิด
นี้เป็นที่มาของ spermaceti (ไขปลาวาฬ) อีกชนิดหนึ่งที่ลักษณะคล้าย
กันแต่ขนาดเล็กกว่าคือ pygmy sperm whale (*Kogia breviceps*)

- sphacelus** สเฟสเอลัส (Gr. sphakelos-เนือตาย) 1. เนือตายเน่า syn: slough 2. การเกิดเนือตายเน่า syn: gangrene, mortification, necrosis
- sphaeridium** สเฟริเดียม อวัยวะรับความรู้สึกที่มีลักษณะกลมหรือรูปไข่ มีก้าน พบในสัตว์พวกดาวเปราะ (echinoid)
- sphenoid** สเฟนอยด์ (Gr. sphen-ลิ่ม) รูปลิ่ม หรือรูปขวาน
sphenoid bone กระดูกรูปลิ่มที่ฐานของกะโหลกศีรษะ อยู่ระหว่างกระดูก occipital และ ethmoid ซึ่งอยู่ทางด้านหน้า และกระดูก parietal และ temporal ซึ่งอยู่ทางด้านข้าง
- sphincter** สฟิงซ์เทอร์ (Gr. sphinkter-สิ่งที่ใช้ผูกมัด) กล้ามเนื้อหูรูด เป็นกล้ามเนื้อเรียบรูปวงกลม ล้อมรอบหลอดหรือช่องเปิดตามธรรมชาติ ทำหน้าที่ปิด-เปิดปากช่องเปิด
bladder sphincter กล้ามเนื้อหูรูดรอบช่องเปิดของกระเพาะปัสสาวะสู่ท่อปัสสาวะ เป็นกล้ามเนื้อเรียบ
pyloric sphincter กล้ามเนื้อหูรูดรอบส่วนปลายของกระเพาะอาหารส่วน pylorus เป็นกล้ามเนื้อเรียบที่ทำหน้าที่ปิด-เปิดให้อาหารเข้าสู่ลำไส้เล็กส่วน duodenum
sphincter ani กล้ามเนื้อหูรูดรอบทวารหนัก ส่วนนอกเป็นกล้ามเนื้อลายส่วนในเป็นกล้ามเนื้อเรียบ
- sphingomyelin** สฟิงโกไมเอลิน สารประกอบเชิงซ้อนพวกฟอสโฟลิพิดชนิดหนึ่ง พบที่เยื่อหุ้มเซลล์ ปริมาณมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับชนิดของเซลล์ มีส่วนประกอบหลักคือ โคเลสเตอรอล สฟิงโกซีน กรดไขมัน และกรดฟอสฟอริก
- sphinx moth** สฟิงซ์ มอท ผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่งในกลุ่มของ hawkmoth ของวงศ์ Sphingidae
- spicule** สปิคูล (L. spiculum-ลูกปลา) 1. โครงสร้างรูปเข็มขนาดเล็ก มีสารประกอบของแคลเซียมหรือของซิลิกาเป็นส่วนประกอบ เช่น (1) ขวาก ทำหน้าที่ช่วยค้ำจุนโครงสร้างภายในตัวสัตว์พวกโปรโตซัวบางชนิด พวกฟองน้ำ และพวกปะการัง (2) ภายในเนื้อกระดูกในระยะมีการเจริญ 2. spiculum
- spiculum** สปิคิวลัม โครงสร้างรูปเข็ม ทำหน้าที่ช่วยการจับคู่ผสมพันธุ์ของพยาธิตัวกลม

- spider** สไปเดอร์ สัตว์พวกแมงมุมในอันดับ Araneae อนุชั้น Arachnida ของชั้น Arachnoidea ลำตัวแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ หัว-ทรวงอก ซึ่งต่อกับส่วนท้องด้วยร่องแคบ ๆ มีขาเดิน 8 ขา รยางค์ปากมีเขี้ยวพิษ และมีต่อมสร้างเส้นใย
- spider crab** สไปเดอร์ แครบ ปูขาขาวคล้ายขาแมงมุม อยู่ในวงศ์ Majidae เช่น ปู giant crab ของญี่ปุ่นสกุล *Macrocheira* มีช่วงขายาวถึง 8 ฟุต
- spider hunter** สไปเดอร์ ฮันเทอร์ นกขนาดเล็กในอนุวงศ์ Arachnotherinae ของวงศ์ Nectarariidae (วงศ์นกกินปลี) จะงอยปากยาวโค้งลง เพศผู้ และเพศเมียสีเหมือนกัน ช่วยกันทำรังและฟักไข่ เช่น นกปลีกล้วยลาย (streaked spiderhunter - *Arachnothera magna*)
- spider mite** สไปเดอร์ ไมท์ สัตว์ขาปล้องพวกไรแดง วงศ์ Tetranychidae
- spider monkey** สไปเดอร์ มังคิ ลิงโลกใหม่ สกุล *Ateles* ลำตัวพอมขาขาว ขาวขาทางยาวกว่าลิงทั่วไป ปลายหางมีวงอ
- spider wasp** สไปเดอร์ แวสปี้ ตัวต่อในวงศ์ Pompilidae เป็นแมลงล่าเหยื่อพวกแมงมุมเป็นอาหาร โดยการต่อยให้สลบหรือจนถึงตายแล้วนำกลับมารัง เพื่อใช้เลี้ยงตัวอ่อน
- spike** สไปค์ 1. สัตว: (1) ปลาอินทรีเขี้ยววิชัย (2) เขากวางเดี่ยวที่ไม่มีมีการแตกแขนง 2. พฤษ: ช่อดอกชนิดหนึ่ง มีดอกย่อยติดอยู่รอบก้านดอกซึ่งทำหน้าที่เป็นแกนกลาง ดอกย่อยไม่มีก้าน ถ้ามีก็สั้นมาก ดอกบานจากโคนไปปลาย เช่น ดอกมะพร้าว 3. สรีร: ยอดคลื่นแหลมที่บันทึกในกระดาษของเครื่องวัดและบันทึกศักย์
- spike potential** สไปค์ โฟเทนเทียล การมีศักย์ของระบบประสาทเมื่อบันทึกด้วยเครื่องมือบันทึกภาพแกว่งกวัด (oscillograph) ยอดคลื่นบนกระดาษบันทึกมีลักษณะเป็นยอดแหลม
- spin** สปิน ทำเป็นเส้นใย เช่น แมงมุมทำเส้นใยแมงมุม หรือ หนอนผีเสื้อทำเส้นใยหุ้มรอบตัว
- spinn** สไปนา (L.-หนาม) 1. ส่วนที่ยื่นออกมาลักษณะคล้ายหนาม 2. กระดุกสันหลัง
- spinal** สไปนัล เกี่ยวข้อง หรือเป็นของกระดุกสันหลัง
spinal accessory nerve เส้นประสาทสมองเสริม คือเส้น

spinal canal ช่องภายในกระดูกสันหลังแต่ละข้อ ซึ่งเป็นที่อยู่ของไขสันหลัง

spinal column กระดูกสันหลัง

spinal cord ไขสันหลัง เป็นเนื้อเยื่อประสาทที่ต่อมาจากสมอง สอดอยู่ภายในช่องตลอดความยาวของกระดูกสันหลัง หน้าที่หลักคือ เป็นศูนย์รับส่งกระแสความรู้สึกตอบสนองฉับพลัน (reflex action) และเชื่อมโยงการรับส่งกระแสความรู้สึกกับสมอง

spinal nerve เส้นประสาทไขสันหลัง มีจำนวนเป็นคู่ออกมาจากด้านข้างของไขสันหลัง ผ่านรูด้านข้างของกระดูกสันหลังแต่ละข้อ เมื่อแยกจากไขสันหลังจะแยกทั้งด้านบนและล่างแล้วมารวมกันเป็นปม ต่อจากปมจึงออกเป็นเส้นเดี่ยวไปยังอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เส้นแยกด้านล่างมีเซลล์ประสาทสั่งการนำกระแสความรู้สึกออกไปยังปลายประสาทรอบนอกของตัว เส้นแยกด้านบนมีเซลล์ประสาทรับความรู้สึกที่ส่งเข้ามายังไขสันหลัง เส้นประสาทไขสันหลังของคนมีทั้งหมด 31 คู่

spindle

สปินเดิล (AS.spinel) 1. โครงสร้างรูปกระสวย คือ แหลมหัว-ท้าย 2. เส้นใยที่ยึดโครโมโซมและขั้วของเซลล์ที่พบในการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส มีธรรมชาติเป็นไมโครทิวบูลชนิดซิงเกิลท ทำหน้าที่ดึงโครโมโซมจากแนวกลางของเซลล์แยกออกไปยังขั้วสองข้างของเซลล์

spine

สไปน์ 1. สัตว์: แง่แหลมของสัตว์ เช่น หนามของหอยเม่น หนามตามลำตัวโดยเฉพาะส่วนขาของแมลง เจิ้งที่ครีปปลา 2. กายวิภาค: (1) แง่แหลมคมของกระดูก (2) กระดูกสันหลัง 3. พฤษศาสตร์: หนามแหลมที่ยื่นออกมาจากลำต้น เช่น หนามกระบองเพชร

spinneret

สปินเนอเรท โครงสร้าง หรืออวัยวะที่มีต่อมผลิตเส้นใยไหม เช่น (1) อยู่ที่ด้านล่างของส่วนท้องพวกแมงมุม (2) อยู่ที่ปลายของแผ่นปิดปากตัวอ่อนของแมลงพวกผีเสื้อบางชนิด (3) อยู่ที่ส่วนท้ายของพยาธิตัวกลมบางชนิด

spiny anteater สไปน์แอนท์ อีเทออร์ ดู anteater

spiny dogfish สไปน์ ดอกฟิช ปลาฉลามชนิดหนึ่ง (*Squalus acanthus*)

spiny-headed worm สไปน์-เฮดเดอ เวิร์ม หนอนตัวกลมในไฟลัม Acanthocephala ส่วนหัวมีวงเล็ก ๆ ยึดติดได้ และรอบส่วนหัวมีหนาม ส่วนใหญ่ขนาดเล็ก ยาวประมาณ 2-3 เซนติเมตร เป็นปรสิตภายในของสัตว์

- พวกกุ้งและแมลง ต้องการโฮสต์สองชนิดเพื่อให้ครบวงจรชีวิต
- spindle shell** สปินเดิล เชลล์ หอยฝาเดี่ยวทะเลวงศ์ Fasciolaridae ลักษณะทั่วไปคล้ายหอยสังข์ในวงศ์ Muricidae แต่ปูมไม่ขีด เปลือกด้านล่างของช่องฝาเปิดขาว เช่น หอยสังข์ก้านยาวสกุล *Pleuroploca*
- spiny lobster** สไปนี่ ลอบสเตอร์ กุ้งมังกร เปลือกหุ้มลำตัวมีหนาม เช่น ชนิด *Panulirus argus* อาศัยอยู่ตามน่านน้ำชายฝั่งมหาสมุทรแปซิฟิก สกุล *Palinurus* อาศัยอยู่ในน่านน้ำของทวีปยุโรป
- spiracle** สไปเรเคิล 1. รูจมูก หรือช่องหายใจบนหัวปลาฉลามเพื่อให้หน้าไหลผ่านเข้าสู่ช่องปากแล้วไปออกทางช่องเหงือก มี 1 คู่ 2. ช่องเปิดออกสู่ภายนอกจากห้องเหงือกของตัวอ่อนระยะลูกอ๊อดของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ 3. ช่องเปิดออกสู่ภายนอกจากหลอดหายใจ (tracheal tube) ของสัตว์ขาปล้องที่อยู่บนบก เป็นรูเล็ก ๆ เรียงเป็นแถว 2 ข้างลำตัว syn: stigma 4. ช่องจมูสำหรับหายใจเข้าออกของสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในอันดับ Cetacea เช่น ปลาวาฬ
- spiral** สไปรัล (L. spiralis) 1. ม้วน หรือพันเป็นเกลียวรอบแกนกลาง 2. บิดเป็นเกลียว เช่น เกลียวของสกรู
- spiral cleavage** สไปรัล คลีเวจ ลักษณะการแบ่งไซโกตในระยะ 8 เซลล์ โดย 4 เซลล์บนเรียงตัวเหลื่อมกับ 4 เซลล์ล่าง เป็นลักษณะการเจริญของตัวอ่อนระยะแรกของสัตว์พวก หนอนปล้อง หอย nemertean และ polyclad
- spiral organ of Corti** สไปรัล ออร์แกน ออฟ คอติ โครงสร้างที่ขึ้นของท่อ cochlear ของหูส่วนใน อยู่บนเยื่อพื้นฐาน มีเซลล์ขน ทำหน้าที่รับการกระตุ้นแรงสั่นสะเทือนที่เกิดจากคลื่นเสียง ดู organ of Corti
- spiral valve** สไปรัล วาล์ว 1. รอยพับตามแนวยาว หรือลิ่มที่บิดเป็นเกลียวในหลอดเลือดที่หัวใจส่วน conus arteriosus หรือ truncus arteriosus ของปลาพวก lungfish และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ทำหน้าที่แบ่งเลือดที่ปล่อยออกซิเจนออกแล้ว (เลือดดำ) ให้ไหลเข้าสู่หลอดเลือดดำ pulmonary artery ไปยังปอด 2. รอยพับเป็นเกลียวตามแนวยาวภายในลำไส้ของพวกปลาฉลาม เพื่อช่วยให้มีพื้นที่สำหรับการย่อยอาหารมากขึ้น
- spire** สไปร์ 1. ปลายแหลมของโครงสร้าง เช่น ของเขาสัตว์ 2. ยอด

- แหลมของเปลือกหอยฝาเดียว คือวงบนสุดซึ่งเป็นวงแรกของเปลือกที่
เกิดจากการเจริญมาเป็นตัวหอยหลังจากสิ้นสุดการเจริญระยะตัวอ่อน
3. พฤษะ: ใบ หรือลำต้นเรียวยาว ปลายแหลม เช่น พืชพวกหญ้า
- spiritus** สปีริทัส (L.-ลมหายใจ) สารละลายที่มีสารระเหยแอลกอฮอล์ โดย
ทั่วไปมีความเข้มข้น 5-10 เปอร์เซ็นต์ syn: spirit
 spiritus frumenti วิสกี้(whiskey)
 spiritus juniperi จิน(gin)
 spiritus myrciae เบย์รัม(bay rum)
 spiritus vini gallici บรันดี(brandy)
- spirotrich** สไปโรทริช โปรโตซัวพวกซิลิเอท อยู่ในอนุชั้น Spirotricha
ลักษณะสำคัญคือ มีขนรอบรูปร่างปาก เช่น *Stentor*, *Spirostomum*
- spit** สปีท (AS.spitum) 1. น้ำลาย syn: expectoration,
 spittle, sputum 2. ถ่มน้ำลาย
- spitting snake** สปีทกิง สเนค งูที่พ่นน้ำพิษไปยังเหยื่อ ซึ่งโดยทั่วไปมักจะเข้าสู่ตา
 ของเหยื่อ สามารถพ่นได้ไกลถึง 6 ฟุต เช่น งูเห่า
- spittle** สปีทเทิล 1. น้ำลาย 2. ของแข็งที่สร้างขึ้นล้อมรอบตัว nymph
 ของแมลง spittlebug
- spittlebug** สปีทเทิลบัก แมลงในอันดับ Homoptera วงศ์ Cercopidae เป็น
 แมลงที่เคลื่อนที่โดยการกระโดด ตัวอ่อนที่เรียกว่า nymph กินพืชพวก
 herb และหญ้าเป็นอาหารแล้วสร้างมวลแข็งขึ้นล้อมรอบตัว
- splake** สเปลค ลูกผสมที่เกิดจากการผสมข้ามพันธุ์ระหว่างปลา brook
 trout และ lake trout
- splanchnic** สแปลงค์นิก (Gr.splanchnikos) เกี่ยวข้องกับส่วนใน หรืออวัยวะ
 ภายใน
- splanchnocoel** สแปลงค์โนทีล (Gr.splanchnikos-ภายใน + koilos-กลวง)
 ช่องที่อยู่ระหว่างเนื้อชั้นเมโซเดิร์มชั้นในกับชั้นนอก(ด้านข้างนอก) ใน
 สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมต่อไปเจริญเป็นส่วนหนึ่งของช่องว่างในลำตัว
- splanchnocranium** สแปลงค์โนเครเนียม (Gr.splanchnikos-ภายใน +
 kranion-ส่วนบนของศีรษะ) ส่วนหนึ่งของกะโหลกศีรษะที่เจริญมา
 จากกระดูกค้ำจุนโครงสร้างเหงือกของระยะตัวอ่อน
- splanchnopleure** สแปลงค์โนเพลลัวร์ (Gr.splanchnikos-ภายใน + pleura-

- ด้านข้าง) คัพภ: เนื้อชั้นนอก(ข้าง)ของเมโซเดิร์มที่ผสานกับเนื้อชั้น
เอคโทเดิร์ม comp: somatopleure
- splayfoot** สเพลย์ฟุต (ME.splayen-แผ่ออกไป + AS.fot-เท้า) เท้าแบนผิด
ปกติ syn: pes planus, talipes valgus
- spleen** สพลีน (Gr.splen) ม้าม คืออวัยวะที่เป็นแหล่งรวมเซลล์ของระบบ
เลือดน้ำเหลืองที่ใหญ่ที่สุดของร่างกาย ในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม มีลักษณะ
แบนยาวสีแดงคล้ำ อยู่ด้านในและติดกับกระเพาะอาหาร ทำหน้าที่เป็น
แหล่งรวมของเลือด สร้างแอนติบอดี กรองเลือดและน้ำเหลือง สร้าง
เซลล์ของระบบเลือดน้ำเหลืองบางชนิด และทำลายเม็ดเลือดแดงที่
หมดอายุเพื่อสามารถทำสารประกอบของเม็ดเลือดแดงมาใช้ประโยชน์
ใหม่ได้
- splenic bone** สเปลนเอียล โบน กระดูกของชั้นหนังที่ขากรรไกรล่างของสัตว์ครึ่ง
บกครึ่งน้ำบางชนิด บางครั้งมีฟันด้วย เช่น ในพวกซาลามานเดอร์ สกุล
Siren
- splenic corpuscle** สเปลนอิก คอร์ปัสเคิล กลุ่มเนื้อเยื่อน้ำเหลืองในส่วนที่เรียก
ว่า white pulp ของม้าม ชื่ออื่นคือ Malpighian corpuscle
- sponge** สฟันจ์ (Gr.sphongos-ฟองน้ำ) 1. สัตว์พวกฟองน้ำในไฟลัม
Porifera 2. โครงสร้างเหนียวพรุนที่ค้ำจุนโครงร่างของสัตว์พวก
ฟองน้ำ เมื่อสัตว์ตายน้ำโครงร่างนี้มาทำเป็นฟองน้ำถูตัวได้ โดยเฉพาะ
โครงร่างของพวกที่อยู่ในสกุล *Spongia* และ *Hippospongia*
- spongin** สฟันจิน สารประกอบโปรตีนที่มีลักษณะเป็นเส้นใย ทำหน้าที่เป็นโครง
ของโครงร่างคล้ายเทาสัตว์ของฟองน้ำ
- spongocoel** สฟันจิคัล ช่องกลางลำตัวของฟองน้ำที่มีโครงร่างแบบธรรมดา เปิด
ออกสู่ภายนอกผ่านทางช่อง osculum ชื่ออื่นที่เคยใช้เรียกช่องนี้ คือ
gastral cavity, cloacal cavity, paragastric
- spongy bone** สฟันจี โบน กระดูกที่มีรูพรุนไม่สม่ำเสมอ เป็นที่บรรจุของไขกระดูก
- spontaneous** สปอนเทเนียส (L.spontaneus) เกิดขึ้นเอง เป็นไปตามธรรมชาติ
spontaneous fracture กระดูกกร่อน หรือเสื่อมตามธรรม
ชาติ ไม่มีอันตราย ถ้ามีก็เพียงเล็กน้อย เกิดขึ้นเนื่องจากหลายสาเหตุ
เช่น ความชรา สภาวะเนื้ออกชั้นที่สอง
spontaneous generation เกิดขึ้นเองชั่ววูบ เป็นสมมติฐาน

ที่เชื่อกันมาแต่โบราณว่าสิ่งมีชีวิตเกิดขึ้นเองจากสิ่งไม่มีชีวิต

spontaneous mutation การกลายที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสามารถเกิดขึ้นกับยีนต่าง ๆ ด้วยอัตราที่ไม่แน่นอน โดยไม่ทราบสาเหตุ

spontaneous version การกลับตัวของทารกในครรภ์มารดา จากท่านอนตะแคงขวา มาอยู่ในท่ากลับหัวลงก่อนเข้าสู่ระยะการคลอด ซึ่งเป็นปกติตามธรรมชาติ

- spoonbill **สปูนบิลล์** 1. นกชายน้ำวงศ์ Threskiornithidae จะงอยปากยาว ปลายแผ่บานออกคล้ายช้อน เช่น นกช้อนหน้าขาว (white spoonbill - *Platalea leucoradia*) 2. ปลา paddlefish
- sporadic **สปอดเรดิค** (Gr. sporadikos) เกิดขึ้นเป็นครั้งคราว หรือมีอยู่กระจัดกระจาย เช่น การเกิดโรค
- sporadin **สปอดเรดิน** ระยะ trophozoite ของโปรโตซัวพวก gregarine ซึ่งประกอบด้วย 2 ส่วนคือ ส่วนหน้าเรียก primitive ส่วนหลังเรียก satellite
- spore **สปอร์** (Gr. sporos-เมล็ด) 1. สปอร์ เซลล์สืบพันธุ์ซึ่งมักจะได้อมาจากการแบ่งเซลล์แบบไมโทซิส ได้เป็นเซลล์เดี่ยวจำนวนมาก เมื่อสภาวะเหมาะสมสามารถเจริญเป็นสิ่งมีชีวิตตัวใหม่ได้ เป็นลักษณะการสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศของพืชชั้นต่ำ 2. สปอร์ที่ได้จากการแบ่งนิวเคลียสหลาย ๆ ครั้งของโปรโตซัวพวกสปอโรซัว โดยมีเมมเบรนหุ้ม เป็นการแบ่งแบบไมโทซิส ดู sporocyst 3. จุลชีวะ: สปอร์ที่เกิดจากการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาวะแวดล้อมที่แห้งทนทานต่อความร้อนของพวกแบคทีเรีย ดู endospore
- sporoblast **สปอดโรบลาสต์** (Gr. sporos-เมล็ด + blastos-เฮอร์ม) โครงสร้างภายในระยะ oocyst ของโปรโตซัวพวกสปอโรซัวบางชนิด เช่น สกุล *Eimeria* และ *Isospora* ซึ่งดำรงชีพแบบปรสิต ต่อไปเจริญเป็น sporocyst
- sporocyst **สปอดโรซิสต์** (Gr. sporos-เมล็ด + kystis-ซิสต์) 1. ในโปรโตซัวพวกสปอโรซัว คือ (1) สปอร์ที่ทนทานต่อสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม ภายในมีเซลล์สืบพันธุ์ sporozoite (2) พนังหุ้มถุงสปอร์ที่ภายในมี sporozoite 2. ระยะหนึ่งในวัฏจักรการเจริญของพยาธิใบไม้

- มักอยู่ในเนื้อเยื่อของโฮสต์กึ่งกลางชนิดแรก(เช่น หอย) เป็นระยะที่เจริญมาจากตัวอ่อน miracidium มีลักษณะเป็นถุง ภายในมีการเจริญของ sporocyst เล็ก ๆ หรือตัวอ่อนระยะ reidia จำนวนมาก
- sporocyte** สปอโรไซท์ 1. สัตว์: เซลล์สืบพันธุ์ที่มี 2 นิวเคลียส สร้างขึ้นโดยโปรโตซัวพวก myxosporidian 2. พืช: เซลล์สร้างสปอร์
- sporogenesis** สปอโรเจเนซิส (Gr. sporos-เมล็ด + genesis-ผลิต) กระบวนการสร้างสปอร์ syn: sporogeny
- sporogony** สปอโรโกนี (Gr. sporos-เมล็ด + goneis-ชั่วรุ่น) กระบวนการสร้างสปอร์ ในโปรโตซัวจะมีกระบวนการพิเศษต่างไปจากพวกพยาธิใบไม้คือ จากระยะ oocyst เจริญเข้าสู่ระยะ sporocyst ภายในมีการแบ่งนิวเคลียสจำนวนมากได้ sporozoite(ในพวก *Plasmodium* เรียกว่า merozoite) ดู schizogony
- sporont** สปอโรอนท์ ระยะหนึ่งของการเจริญในวัฏจักรของโปรโตซัวพวก myxosporidian(เช่น *Myxidium*, *Unicapsula* เป็นปรสิตในเนื้อเยื่อของ ปลา กบ และสัตว์เลื้อยคลาน) สปอร์ถูกกินโดยสัตว์ที่เป็นโฮสต์ผนังสปอร์ถูกย่อย ตัวปรสิตเปลี่ยนรูปร่างคล้ายอะมีบา ไปฝังอยู่ในเนื้อเยื่อ เจริญโดยมีการแบ่งนิวเคลียสจำนวนมาก แล้วมีไซโทพลาซึมมาล้อมรอบนิวเคลียสเล็ก ๆ เหล่านี้ แต่ละหน่วยเรียก sporont
- sporozoan** สปอโรซัวน (Gr. sporos-เมล็ด + zoon-สัตว์) โปรโตซัวที่จัดอยู่ในชั้น Sporozoa ซึ่งมีวงชีวิตซับซ้อน มักสืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยการสร้างสปอร์(sporogony)สลับกับการสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศในบางพวก(เช่น *Plasmodium*) เป็นพวกที่ไม่มีโครงสร้างสำหรับการเคลื่อนที่ ส่วนใหญ่เป็นปรสิต ทำให้เกิดโรคในคนและสัตว์ เช่น สกุล *Plasmodium* ทำให้เกิดโรคไข้จับสั่น
- sporozoite** สปอโรซอइट (Gr. sporos-เมล็ด + zoon-สัตว์) 1. สปอร์ของสัตว์ 2. ระยะการเจริญของโปรโตซัวพวกสปอโรซัวที่เจริญมาจาก sporoblast ที่อยู่ภายใน oocyst(ของกระบวนการ sporogony หรือ schizogony) รูปร่างของ sporozoite โดยทั่วไปคล้ายหนอนแมลงวัน อยู่ในเซลล์เม็ดเลือดแดงหรือเซลล์ของเนื้อเยื่อ เมื่อเจริญเต็มที่ จะแตกหลุดมาพร้อมกันเป็นจำนวนมาก กระจายไปตามกระแสโลหิตเข้าสู่เซลล์ใหม่ของโฮสต์(เซลล์เม็ดเลือดแดงหรือเนื้อเยื่อ) ในพวก *Plas-*

- modium* เรียกว่า merozoite
- sport สปอร์ต (ME.sporten-ผันกลับ) การกลาย คือการที่สิ่งมีชีวิตตัวใดตัวหนึ่งมีลักษณะตามธรรมชาติที่ผิดแปลกไปจากตัวอื่นของชนิดเดียวกัน อย่างเด่นชัด syn: mutation
- spot สปอต (Middle Dutch.spotte) 1. จุด หรือบริเวณเล็ก ๆ บนผิวที่มีสีหรือเนื้อต่างจากบริเวณข้างเคียง 2. พฤษภ: บริเวณที่เกิดโรค เช่น จุดโรคบนใบ
- spotted fever สปอตเทค พีเวอร์ โรคไข้จุด เช่น โรคไข้จุดเทือกเขารอคคี เป็นโรคในกลุ่มโรคไข้รากสาด สาเหตุเกิดจากเชื้อริคเกตเซียที่มีเห็บเป็นพาหะ
- spout สปอร์ท 1. การป่น หรือฉีดของเหลวให้พุ่งออกมา 2. น้ำและอากาศที่พุ่งออกมาจากรูจมูกของปลาวาฬ
- spp. เอสพีพี คำย่อของคำว่า ชนิด ในรูปของพหูพจน์ มักใช้กับชื่อชนิดที่ยังไม่ทราบชื่อชนิดที่แน่นอน
- sprain สปเริน (O.Fr.espraindre-เคล็ด) อาการข้อเคล็ด
- sprat สปรัท *Clupea spratfus* ปลาแฮร์ริงของยุโรปชนิดหนึ่ง
- spray สปเรย์ (Middle Dutch.spraeyen-ฝอยน้ำ) 1. ฉีดให้เป็นละออง เช่น การฉีดสีหรือยาลงไปเฉพาะที่ 2. ภาชนะที่ภายในถูกอัดให้มีแรงดันเพื่อการพ่นฉีด syn: atomizer 3. พฤษภ: ลักษณะใบพืชที่ใบแผ่ออกจากก้านในแนวนอน เช่น พืชพวกมะยม หางนกยูง
- spray zone สปเรย์ โซน การแบ่งอาณาบริเวณของระบบนิเวศทางทะเลแบบหนึ่งคือบริเวณเหนือระดับน้ำทะเลชั้นสูงสุด ซึ่งได้รับอิทธิพลจากละอองน้ำที่เกิดจากการกระแทกของคลื่นอยู่ตลอดเวลา
- springbok สปริงบอค *Antidorcas marsupialis* สัตว์คล้ายกวางในกลุ่ม gazelle เป็นสัตว์ประจำถิ่นของแอฟริกาใต้ ชื่ออื่นคือ springbuck
- springhaas สปริงกาส *Pedetes capensis* กระต่ายป่าแอฟริกาใต้ชนิดหนึ่ง กระโดดได้ไกล ชื่ออื่นคือ cape jumping hare
- springtail สปริงเทล แมลงกระโดดในอันดับ Collembola มีโครงสร้างช่วยให้กระโดดได้ไกลอยู่ที่ขา
- spruce budworm สปรูช บัดเวิร์ม *Choristoneura fumiferana* ตัวอ่อนของหนอนผีเสื้อกลางคืนชนิดหนึ่งเป็นแมลงศัตรูพืชพวกสนที่ร้ายแรง ชอบกัด

กินทำลายยอดอ่อน

- spruce grouse สปรูซ เกรราส์ นกวงศ์เดียวกับพวกไก่ อาศัยอยู่ตามต้นสน เช่น นกเกรราส์สนแคนาดา (*Canachites canadensis*) ชื่ออื่นคือ spruce partridge
- sprue สปรูว์ (Dutch. sprouwe) โรคเรื้อรังชนิดหนึ่ง อาการสำคัญคือ อ่อนเพลีย อาหารไม่ย่อย ท้องเสีย น้ำหนักลด การดูดซึมสารอาหาร ของลำไส้ผิดปกติ ทั้งไม่ทราบสาเหตุ พบบางพื้นที่และเป็นครั้งคราวใน เขตร้อนชื้น อาจพบบ้างในเขตอบอุ่น
- spur สเปิร์ (AS. spura- เครื่องมือปลายแหลม) 1. สัตว: โครงสร้าง คล้ายหนามสั้นที่ขึ้นออกไปจาก (1) ขาของไก่เลี้ยงเพศผู้เรียกว่าเดือย ไก่ (2) ขาของแมลงหลายชนิดใช้ประโยชน์ต่างกัน เช่น ของผึ้งใช้ ประโยชน์สำหรับรวบรวมละอองเรณู 2. พฤษ: หลอดกลวงยาวยื่น ออกไปจากดอกทำหน้าที่ผลิตและเก็บน้ำหวาน
- spurious สิวเวียส (L. spurius) ไม่จริง ไม่ใช่ของแท้ เป็นของปลอม
spurious parasite วัตถุที่มีรูปร่างคล้ายปรสิต สามารถ ตรวจพบได้ทางคลินิก เช่น หยดมัน หรือยีสต์ที่มีลักษณะคล้ายยีสต์ของ *Entamoeba* ที่เป็นสาเหตุของโรคบิด
- sputum สิวทัม (L.) เสมหะ ของเหลวที่ถูกขับออกมาจากหลอดของระบบ หายใจ มีส่วนประกอบหลายชนิดขึ้นอยู่กับสภาวะของร่างกายว่าเป็นปกติ หรือมีโรค
- squab สควอบ 1. อ้วนสั้นม่อต้อ 2. ลูกนกพิลาบขณะยังอยู่ในรัง
- squama สความา (L.) 1. เกล็ด หรือแผ่นบางของชั้นผิวหนัง 2. แผ่นบาง ของกระดูก
- Squamata สความาตา ชื่ออันดับหนึ่งของสัตว์เลื้อยคลานในชั้น Reptilia มี 2 กลุ่มย่อยคือ พวกเลื้อย (serpentes) ได้แก่ งู และพวกคลาน (sauria) ได้แก่ พวก จิ้งจก ตุ๊กแก เขี้ย ตะกวด
- squame สความี 1. squama 2. แฉกแบนปลายแหลม เป็นส่วนประกอบของ exopodite ของหมวดสัตว์มี 10 ขา (Decapoda)
- squamosa สควาโมซ่า (L.- เป็นเกล็ด) ส่วนที่มีลักษณะเป็นแผ่นบางคล้ายเกล็ด ของกระดูก temporal
- squamosal สควาโมซัล แผ่นกระดูกกะโหลกชั้นหนึ่ง อยู่ทางด้านหลังของเบ้าตา พบ

	ในสัตว์มีกระดูกสันหลังชั้นต่ำ เช่น กบ
squamous	สความัส (L.squamosus) 1. ปกคลุม ประกอบด้วย หรือมีเกล็ด 2. แผ่นบางคล้ายเกล็ด squamous bone ส่วนบนด้านหน้าของกระดูก temporal squamous cell เซลล์แบนบางรูปร่างคล้ายเกล็ด squamous epithelium เนื้อเยื่อผิวที่ประกอบด้วยเซลล์แบน บางเรียงต่อกันเป็นแผ่น squamous suture รอยต่อระหว่างกระดูก squamosa และ กระดูก parietal
squash	สควอช 1. ในวิชาไมโครเทคนิค คือการขยี้หรือกดละเอียดอย่าง เนื้อเยื่อเหลวหรืออ่อนด้วยกระจกปิดเพื่อให้กระจายบนกระจกสไลด์ สามารถตรวจสอบด้วยกล้องจุลทัศน์ 2. พืช: ผล หรือต้นพืชสกุล <i>Cucurbita</i> เช่น น้ำเต้า
squash bug	สควอช บั๊ก <i>Anasa tristis</i> แมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็งชนิดหนึ่ง อยู่ ในวงศ์ Coreidae เป็นแมลงศัตรูพืชที่ร้ายแรง ชอบกัดกินใบและต้น อ่อนของพืชพวก น้ำเต้า ฟักทอง แตงกวา และแตงโม
squawfish	สควอฟิช ปลาน้ำจืด มีเกล็ด ลักษณะคล้ายปลาในสกุล <i>Ptychochei-</i> <i>lus</i> อยู่วงศ์เดียวกับปลาตะเพียน (Cyprinidae) พบทางตะวันตก ของสหรัฐ
squealer	สควีเลอร์ 1. คำที่ใช้เรียกนกเขาวัววัยหลายชนิด เช่น นกพิลาบ นก กระทา นกเกราส์ 2. คำที่ใช้เรียกชื่อนกหลายชนิดที่ส่งเสียงเล็ก แหลม เช่น Eastern harlequin duck, golden plover, yellow-bellied sapsucker
squid	สควิด สัตว์พวกหอยในชั้น Cephalopoda ลำตัวแบนยาว มีเหงือก สำหรับหายใจ 1 คู่ ส่วนที่เป็นตีนเปลี่ยนแปลงเป็นหนวดจับ 10 เส้น มีโครงสร้างแข็งภายในเรียกว่า pen (กระดูก) ได้แก่ ปลาหมึกธรรมดา ที่พบเห็นทั่วไปสองสกุล คือ หมึกกระดอง (<i>Loligo</i>) และหมึกกล้วย (<i>Sepia</i>) ชนิดที่ใหญ่ที่สุดและถือว่าใหญ่ที่สุดของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือ <i>Architeuthis princeps</i> มีความยาว (นับทั้งหนวดด้วย) ถึง 50 ฟุต comp: octopus
squill	สควิล (Gr.skilla) 1. แพทย์: ยาขับเสมหะและขับปัสสาวะ เคย

- ใช้แพร่หลาย ปัจจุบันไม่ใช้ 2. พฤษภ: (1) หัวหอมทะเล (*Uriginea maritima*) พืชล้มลุกวงศ์ Liliaceae ขึ้นอยู่ตามชายฝั่งทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ใช้ทำยาฆ่าสัตว์ฟันแทะเรียก red squill (2) พืชล้มลุกวงศ์เดียวกับดอกลิลลี่ สกุล *Scilla*
- squint สควินท์ (ME.asquint-เหลือบมองข้าง) 1. อาการตาเหล่ คือแกนของการมองเห็นของทั้งสองลูกตาไม่เข้าคู่กัน syn: strabismus 2. การหยีตาเมื่อมีแสงมาก 3. ไม่สามารถใช้ตาทั้งสองข้างมองไปที่จุดเดียวกันในเวลาเดียวกันได้
- squirrel สควอร์เรล สัตว์ฟันแทะขนาดเล็กและขนาดกลาง อยู่ในวงศ์ Sciuridae ทางยาวขนฟูเป็นพวง มักอาศัยอยู่บนต้นไม้และหากินกลางวัน ได้แก่ กระรอกสีเทาสกุล *Sciurus*, กระรอกสีแดงอเมริกาเหนือสกุล *Tamiasciurus* หรืออีกชื่อหนึ่งคือ chickaree, กระรอกในสกุล *Glaucmys* และ *Pteromys* และกระรอกฟันดินหรือ gopher สกุล *Citellus*
- stadium(pl.stadia) สเตเดียม (Gr.stadion-การเปลี่ยนแปลง) 1. สัตว: ช่วงของการเจริญระหว่างการลอกคราบ 2. ระยะที่ต่อเนื่องกัน มักใช้กับแมลง แต่อาจใช้กับสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่มีการลอกคราบชนิดอื่นได้ 2. แพทย: ระยะ หรือคาบของการมีโรค
- stag สแทก 1. กวางเพศผู้วัยเจริญพันธุ์ คำอื่นคือ hart 2. สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมเพศผู้ที่ถูกตอน
- stain สเตน (O.Fr.destein-dre-ไม่มีสี) 1. ไม่มีสี 2. สีข้อม หรือสารสีที่ใช้ย้อมวัตถุหรือเนื้อเยื่อเพื่อการตรวจสอบด้วยกล้องจุลทรรศน์ง่ายขึ้น 3. การย้อมสี
- stalk สทอล์ค (ME) 1. สัตว: โครงสร้างลักษณะเป็นก้านยาว เช่น (1) ก้านของสัตว์พวก hydroid เพรียง(barnacle) หอยปากเปิด(bra-chiopod) และพวกพลับพลึงทะเล(crinoid) (2) ก้านที่ต่อ 2 โครงสร้างเข้าด้วยกัน เช่น ก้านลูกตา ก้านต่อมใต้สมอง ก้านต่อส่วนอกและส่วนท้องของลำตัวแมลง 2. พฤษภ: (1) แกน หรือลำต้นของพืช (2) ก้านตั้งขึ้นโครงสร้าง เช่น ก้านใบ ก้านดอก ก้านชูอับเรณู 3. การย่อง เป็นลักษณะการเดินอย่างช้า ๆ และเงี้ยว เพื่อประโยชน์สำหรับการขุดจับเหยื่อเป็นอาหาร

stallion	สตัลเลียน ม้าเพศผู้ที่ไม่ได้ถูกตอน โดยเฉพาးม้าที่เก็บไว้เป็นพ่อพันธุ์
stapedius	สเทพีเดียส (L.stapes-โกลน) กล้ามเนื้อมัดเล็ก ๆ ที่สอดเข้าไปในกระดูกโกลนของหูส่วนกลาง
stapes	สเทเพส (L.-โกลน) กระดูกโกลน ลักษณะคล้ายโกลนที่เป็นที่เหยียบขึ้นที่ม้า เป็นหินสุดท้ายในจำนวนกระดูกหู 3 ชิ้น เชื่อมต่ออยู่ระหว่างกระดูกทั่ง(incus) และ oval window(ซึ่งเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างหูส่วนกลางและส่วนใน)
staphylinus	สแทฟไฟลินัส (Gr.staphyle-พวงองุ่น) กล้ามเนื้อ 2 มัด ทำหน้าที่ยกเพดานอ่อนเพื่อให้ตั้งขึ้น ช่วยปิดช่องจมูกที่เข้าสู่ช่องปาก
starch	สตาร์ช (AS.stercan) สารคาร์โบไฮเดรตพวกพอลิแซ็กคาไรด์ ไม่ตกผลึก มีสูตรทั่วไปคือ $(C_6H_{10}O_5)_n$ ส่วนใหญ่มีหน่วยย่อยเป็นกลูโคส พบในสัตว์คือ ไก่โคเจน พบในพืชคือ แป้ง เซลลูโลส เพกทิน เดกซ์-ทริน และยางขึ้น แป้งเป็นแหล่งอาหารที่ให้พลังงานสูงสำหรับสัตว์
starfish	สตาร์ฟิช สัตว์พวกเอไคโนเดิร์ม ในชั้น Asteroidea ลักษณะเด่นคือลำตัวแบนรูปดาว 5 เหลี่ยม ไม่มีส่วนที่เป็นแขนยื่นออกไปจากตัวได้แก่ พวกปลาตาา เช่น สกุล <i>Asterias</i>
stargazer	สตาร์เกเซอร์ <i>Astroscopus guttatus</i> ปลาทะเลวงศ์ Uranoscopidae อาศัยอยู่ตามพื้นท้องทะเล ตาทั้ง 2 ข้างเลื่อนขึ้นมาตั้งคู่อยู่บนส่วนหัว
starling	สตาร์ลิง นกในวงศ์ Sturnidae ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง จะงอยปากยาว รูจมูกไม่ทะลุถึงกันเพราะมีผนังกัน ส่วนใหญ่ขนสีดำ เช่น นกเอี้ยงดำปีกหัดได้(Philippine glossy starling - <i>Aplonis panayensis</i>) นกเอี้ยงดำ(Asian pied starling - <i>Sturnus contra</i>) และนกกิ้งโครงคอดำ(black-collared starling - <i>Sturnus nigricollis</i>)
starvation	สตาร์ฟเอชัน (AS.steorfan-ตาย) 1. สภาวะการขาดอาหารเป็นเวลานาน เป็นผลให้ร่างกายอ่อนเพลีย น้ำหนักลดเนื่องจากร่างกายใช้อาหารสะสมไปเป็นจำนวนมาก คลื่นไส้ อาเจียน หัวใจเต้นช้า มีอาการทางประสาท ถ้านานมากอาจถึงชีวิต 2. สภาวะของการขาดอาหารที่จำเป็นบางอย่างโดยเฉพาะอาหารประเภทโปรตีน 3. สภาวะความบกพร่องของระบบย่อยอาหารและการดูดซึมอาหาร

- stasis** สเตซิส (Gr.-ยืนนิ่ง) การหยุดนิ่งการไหลของของเหลวภายในร่างกาย เช่น เลือด น้ำเหลือง น้ำดี
- statocyst** สแตตโคซิสต์ อวัยวะสำหรับการทรงตัว โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นถุงภายในมีของเหลวและก้อนหินปูน (statolith) ลอยตัวอยู่ เมื่อเกิดการสั่นสะเทือน ก้อนหินปูนเคลื่อนที่ไปกระทบผนังถุงซึ่งมีเซลล์รับการกระตุ้นจึงรับรู้การทรงตัวได้ พบในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง
- statolith** สแตตโคลิท ก้อนสารประกอบแคลเซียม มีลักษณะเป็นเม็ดทรายอยู่ภายใน statocyst พบในสัตว์พวกกุ้ง
- status quo hormone** สเตตัส โคว ฮอร์โมน คำย่อคือ SQH เป็นฮอร์โมนที่ผลิตและคัดหลั่งออกมาจากสมองแมลงส่วนที่เรียกว่า corpora allata ทำหน้าที่ป้องกันมิให้ตัวอ่อนที่เรียกว่า nymph หรือตัวอ่อนที่เรียกว่า larva มีการเจริญเปลี่ยนแปลงรูปร่างเร็วกว่าระยะเวลาปกติ
- streapsin** สตรีปซิน (Gr.stear-ไขมัน + pepsis-การย่อย) เอนไซม์ชนิดหนึ่งพบในน้ำย่อยจากตับอ่อน ทำหน้าที่ย่อยไขมันให้เป็นกลีเซอริน และกรดไขมัน โดยต้องมี bile salt ในน้ำดีมาช่วยทำให้ไขมันเป็นอิมัลชันก่อน
syn: pancreatic lipase
- stearic acid** สเตียริก แอซิด (Gr.stear-ไขมัน) กรดไขมัน พบได้ในมันแข็งของสัตว์ อาจพบในไขมันพืชบางชนิด สูตรทั่วไปคือ $\text{CH}_3(\text{CH}_2)_{16}\text{COOH}$
- stearin** สเตียรีน เอสเทอร์ของกลีเซอรอลกับกรดสเตียริก มีสูตรทั่วไปคือ $\text{C}_3\text{H}_5(\text{C}_{16}\text{H}_{33}\text{O}_2)_3$ ถือเป็นไขมันพบได้ทั่วไปที่ในร่างกายสัตว์ โดยเฉพาะส่วนที่เป็นมันแข็ง
- steatopigia** สเตียโทพิจเอีย (Gr.steatos-ไขมัน + pyge-บั้นท้าย) บั้นท้ายของสัตว์ที่มีไขมันสะสมอยู่มากผิดปกติ โดยเฉพาะสัตว์เฒ่า Hottentot ในแอฟริกา เป็นการปรับร่างกายให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมที่มีอากาศร้อนจัด โดยไขมันจะไปสะสมอยู่บริเวณบั้นท้าย ทำให้ขึ้นได้หนึ่งตามส่วนอื่นของร่างกายมีไขมันน้อย ร่างกายระบายความร้อนได้ดีขึ้น
- steenbok** สทีนบอค *Raphicerus campestris* สัตว์คล้ายกวางขนาดเล็กของแอฟริกาชนิดหนึ่ง ชื่ออื่นคือ steinbok
- steep** สทีป การแช่สารลงในสารละลายเพื่อวัตถุประสงค์ทำให้สารนั้นอ่อนนุ่มหรือขจัดสิ่งสกปรกออกไป หรือเพื่อการสกัดเอาสารหลักออกมา
- steer** สเตียร์ วัวเพศผู้วัยเยาว์ที่ถูกตอน โดยเฉพาะถูกตอนตั้งแต่วัยเด็กเพื่อ

ปะโยชน์สำหรับเลี้ยงเป็นวัวเนื้อ

- stegocephalian สเทโกเซฟาเลียน ซากดึกดำบรรพ์ของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ จัดอยู่ในอนุชั้น Stegocephalia หนึ่งหุ้มตัวมีลักษณะเป็นเกราะแข็ง เชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ และสัตว์เลื้อยคลานยุคปัจจุบัน
- stegomyia สเทโกไมเอีย ชื่ออนุสกุลของยุงลายสกุล *Aedes* วงศ์ Culicidae เชื่อกันว่าเป็นยุงพาหะนำโรคไข้เหลือง
- stegosaur สเทโกซอร์ ไดโนซอร์กินพืชชนิดหนึ่ง อยู่ในอนุอันดับ Stegosauria ลักษณะสำคัญคือ มีแผ่นเกราะแข็งหุ้มลำตัว
- steinbok สไตบอค ดู steenbok
- stella สเตลลา (L.) ดวงดาว
 stella lentis hyaloidea ขั้วด้านหลังของเลนส์ลูกตา
 stella lentis iridiea ขั้วด้านหน้าของเลนส์ลูกตา
- stellate สเตลเลท (L. stellatus) รูปดาว เรียงตัวแผ่ออกตามแนวรัศมีคล้ายดาว
 stellate cell เซลล์รูปดาว เช่น เซลล์ประสาทของสมองส่วน cerebellum, Kupffer's cell ที่อยู่ในโพรงของตับ, และ astrocyte cell ที่อยู่ในเนื้อเยื่อเกี่ยวพันของระบบประสาท
- stem สเต็ม 1. (AS. stem-ลำต้น) (1) แกนหลักของพืชที่มีระบบท่อลำเลียง คือ ลำต้น (2) ส่วนที่ค้ำจุนโครงสร้าง เช่น ก้านใบ ก้านผล 2. ลูกหลานที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษเดียวกัน 3. แกนหลักของสายวิวัฒนาการ หรือสาขาหลักของสายวิวัฒนาการ 4. (ME. stemmen) ตรวจสอบ หยุดหรือเหนียวรั้ง
 brain stem ก้านสมอง คือ ส่วนล่างของสมอง ประกอบด้วย mid brain, diencephalon, pons และ medulla oblongata
 stem cell เซลล์ที่มีลักษณะทั่วไปเหมือนเซลล์ธรรมดาแต่ทำหน้าที่เป็นต้นกำเนิดของเซลล์พิเศษ เช่น เซลล์ที่เป็นต้นกำเนิดของเซลล์เม็ดเลือดชนิดต่าง ๆ
- stemma สเต็มมา 1. ocellus โดยเฉพาะที่อยู่ด้านข้างของสัตว์ขาปล้อง 2. ส่วนกรอบนอกด้านหน้าของตาประกอบ
- stem mother สเต็ม มาเทอร์ สัตว์เพศเมียที่เจริญมาจากไซโกต ช่วงต่อไปจะผลิตลูกที่เจริญแบบไม่มีการปฏิสนธิเป็นจำนวนมาก เช่น แมลงพวกเพลี้ยอ่อน

- stem reptile สเทม เรปไทล์ ซากดึกดำบรรพ์ของพวก cotylosaur เชื่อว่าเป็นบรรพบุรุษของ สัตว์เลื้อยคลาน นก และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- stench สเตนซ์ กลิ่นเหม็นรุนแรง โดยเฉพาะกลิ่นที่เกิดจากการเน่าเปื่อยของสารอินทรีย์
- steno- สเตโน- (Gr.stenos-แคบ) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า แคบ หรือ สั้น
- stenobathic สเตโนแบทิก สัตว์ทะเลที่อาศัยอยู่ในช่วงความลึกจำกัด ถ้าระดับความลึกต่างไปจะอยู่ไม่ได้
- stenobenthic สเตโนเบนทิก สัตว์ก้นทะเลที่อาศัยอยู่ในช่วงความลึกจำกัด ถึงแม้จะเป็นสัตว์ก้นทะเล แต่ถ้าระดับความลึกของก้นทะเลต่างกันมากก็อาศัยอยู่ไม่ได้
- stenophagous สเตโนเฟกัส สัตว์ที่กินอาหารอยู่เพียงชนิดเดียว หรือเพียงไม่กี่ชนิด เช่น หมี่แพนด้า กินอาหารเฉพาะใบไม้เพียงไม่กี่ชนิด หรือ kaola กินเฉพาะใบยูคาลิปตัส
- stenopodium สเตโนโพเดียม รางาค์ที่มีลักษณะแยกออกเป็นสองแฉก เช่น exopodite และ endopodite ที่เป็นสองแฉกยึดอยู่กับก้าน protopodite ทั้งหมดเป็นส่วนประกอบของรางาค์ว่ายน้ำของกุ้งน้ำจืดขนาดใหญ่
- stenosis สเตโนซิส (Gr.) ส่วนที่แคบ หรือคอดของทางเดิน หรือช่องเปิด
aortic stenosis ช่องเปิดของ aorta คอดกึ่งที่ส่วนฐานบริเวณที่ติดกับหัวใจ
cardiac stenosis การแคบ หรือคอดของช่องเปิดต่าง ๆ ภายในหัวใจ หรือต่อเนื่องกับหัวใจ
- stenothermous สเตโนเทอร์มัส สัตว์ หรือพืชที่อาศัยอยู่ในที่ซึ่งไม่มีการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ หรือมีก็ไม่มาก ได้แก่ สิ่งมีชีวิตที่อยู่ในเขตร้อนชื้นทั่วไป
- stenotopic สเตโนทอปิก สิ่งมีชีวิตที่ดำรงชีพอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง มักจำกัดอยู่ในภูมิอากาศเฉพาะบริเวณใดบริเวณหนึ่ง comp: eurytopic
- steppe สเตปป์ ชีวนิเวศแบบหนึ่ง มีหญ้าเจริญเป็นบริเวณกว้างโดยไม่มีไม้ยืนต้นชั้นแรก เช่นทุ่งหญ้าสเตปป์ในรัสเซียและยูเครน
- sterco- สเตอร์โค- (L.stercus-มูลสัตว์) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เกี่ยวข้องกับมูลสัตว์ หรืออุจจาระ

- stercoral pocket สเทอร์คอร์วัล พอกเกท กุ้งบนผนังของไส้ตรงในสัตว์พวกแมงมุม
- stercoricolous สเทอร์คอร์วิโคลัส สิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในมูลสัตว์ หรือมากินมูลสัตว์ เป็นอาหาร เช่น แมลงชี่ควาย หนอนแมลงวัน
- stere สเตอริ์ สเตอริ์ (Gr.stereos-ของแข็ง) หน่วยวัดปริมาตร มีค่าเท่ากับหนึ่งลูกบาศก์เมตร
- stereo- สเตอริโอ- (Gr.stereos-ของแข็ง) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เป็นของแข็ง หรือมีสามมิติ
- stereocillia สเตอริโอซิลเลีย ส่วนของเซลล์ที่ยื่นออกไปลักษณะคล้ายขน แต่เคลื่อนที่ไม่ได้แบบเซลล์ขน เช่น เซลล์ที่บุผนังภายในหลอดนำอสุจิ ส่วน epididymis และ vas deferens
- stereogastrula สเตอริโอแกสตรูลา การเจริญของตัวอ่อนระยะแกสตรูลาที่ภายในดิน เช่น การเจริญของตัวอ่อนพวกฟองน้ำ
- stereognosis สเตอริโอกโนซิส (Gr.stereos-ของแข็ง + gnosis-ความรู้) ความรู้สึก หรือสำเนียงสิ่งของว่าเป็นสิ่งใดทราบจากการคลำหรือการสัมผัส สามารถฝึกและพัฒนาทักษะขึ้นได้โดยเฉพาะผู้ที่หมดความสามารถในการมองเห็นด้วยตา สัตว์ชั้นต่ำที่ปราศจากตามีความสามารถพิเศษนี้
- stereoscope สเตอริโอสโคป (Gr.stereos-ของแข็ง + skopein-มองเห็น) เครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อให้มองเห็นวัตถุเป็นภาพสามมิติ คือ เห็นส่วนกว้าง ยาว และลึก เช่น กล้องจุลทรรศน์สามมิติสำหรับส่องดูแมลง แวนตาสามมิติ เพื่อใช้ดูภาพยนต์สามมิติ
- stereotaxis สเตอริโอแทกซิส (Gr.stereos-ของแข็ง + taxis-การจัดตัว) 1. แพทยะ: ระเบียบวิธีที่ใช้หาตำแหน่งที่แน่นอนของศูนย์ควบคุม หรือส่วนต่าง ๆ ภายในสมอง เพื่อประโยชน์สำหรับการนำตัดสินใจ 2. สัตว: การเคลื่อนที่ของสัตว์ที่ตอบสนองต่อการสัมผัสวัตถุแข็ง เช่น สัตว์ที่ใช้หนวดสัมผัสเคลื่อนที่ไปตามผนังถ้ำหรือกำแพง syn: thigmotaxis
- stereotropism สเตอริโอทรอปิซึม (Gr.stereos-ของแข็ง + tropos-การหมุนกลับ) การที่สิ่งมีชีวิตเคลื่อนที่เข้าหาหรือหนีจากวัตถุแข็ง เช่น การเคลื่อนที่ของแมลงสาบที่เลาะตามกำแพงหรือผนังห้อง การเคลื่อนที่เข้าจับไม้หลักหรือต้นไม้ของพืชที่มีหนวดเกาะ (tendrils)
- sterile สเตอริล สเตอริล (L.sterilis-ความว่างเปล่า) 1. บริสุทธิ์ ปราศจากการปนเปื้อนด้วยจุลชีพ syn: aseptic 2. เป็นหมัน

	ไม่สามารถมีลูก หรือไม่มีเซลล์สืบพันธุ์ที่สมบูรณ์สำหรับการปฏิสนธิ
	syn: barren 3. ไม่มีโครงสร้างสำหรับสร้างเซลล์สืบพันธุ์
sterility	สเตอริลิตี 1. ความบริสุทธิ์ปราศจากเชื้อ(โรค) 2. ความเป็นหมัน
sterilization	สเตอริไลเซชัน 1. การทำให้บริสุทธิ์ปราศจากเชื้อจุลินทรีย์ โดยการ การใช้ สารเคมี รังสี หรือวิธีการทางฟิสิกส์ เพื่อให้จุลินทรีย์ตาย หรือ หลุดออกไป 2. การทำหมัน คือการทำให้เซลล์สืบพันธุ์ไม่สามารถออก มาสู่การปฏิสนธิ ซึ่งมีวิธีการและรายละเอียดต่างกันหลายวิธีทั้งในเพศผู้ และเพศเมีย
sterlet	สเตอริเลก ปลา sturgeon ขนาดเล็กในเอเชียตะวันตก
sternebra	สเตอริเนบรา (Gr.sternon-อก + L.vertebra-กระดูกแกน) ส่วนของกระดูกสันนอกก่อนที่จะรวมกันและตั้งเป็นชิ้นเดียวกัน
sternite	สเตอริไนท์ แผ่นแข็งแผ่นล่างที่หุ้มแต่ละปล้องของลำตัวสัตว์ขาปล้อง
sterno-	สเตอริโน- (Gr.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า กระดูกสันอก หรือเกี่ยวข้องกับบริเวณอกหรือกระดูกสันอก
sternomastoid	สเตอริโนมาสโตยด์ (Gr.sternon-กระดูกสันอก + mastos-อก + eidos-คล้ายคลึง) เกี่ยวข้องกับกระดูกสันอก และกระดูกปุ่มกกหู sternomastoid region บริเวณกว้าง 2 ข้างลำคอที่คลุม ด้วยกล้ามเนื้อ sternocleidomastoid syn: carotid region
sternum	สเตอริเนียม (L.) 1. กระดูกสันอก ประกอบด้วย 3 ส่วนหลักคือ (1) ส่วนต้น(บน)เรียกว่า manubrium เป็นส่วนที่มีร่องสำหรับต่อกับกระดูก ไหปลาร้า(clavicle)และกระดูกซี่โครงคู่ที่ 1 และ 2 (2) ส่วน กลาง(body) เป็นส่วนที่ต่อกับ manubrium ณ ตำแหน่งที่เป็นรอยต่อ ของกระดูกซี่โครงคู่ที่ 2 เป็นกระดูกท่อน แบนยาว มีร่องสำหรับต่อกระดูก ซี่โครงตั้งแต่คู่ที่ 2 ถึง 7 (3) ส่วนสุดท้ายเรียกว่า xiphoid process อยู่บริเวณที่เรียกว่าลิ้นปี่ เป็นส่วนที่ยื่นเลยส่วนอกและช่องอก เข้าไปสู่ส่วนท้องและช่วงท้อง 2. ในสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง คือ แผ่น แข็งคลุมลำตัวแต่ละปล้องด้านล่างของสัตว์ขาปล้อง syn: sternite
steroid	สเตอโรยด์ 1. สารประกอบอินทรีย์ที่มีแกนหลักเป็นวงคาร์บอน 4 วง เรียกว่า perhydro cyclopentano phenanthrene ไม่ใช่ลิพิด แต่มีคุณสมบัติคล้ายลิพิด เช่น คอเลสเตอรอล sterol 2. คำที่ใช้ เรียกกลุ่มสารที่มีสูตรเคมีคล้ายคลึงกับ sterol ได้แก่ วิตามินดี

- กรดน้ำดี saponin ฮอร์โมนที่เกี่ยวข้องกับเพศหรือผลิตจากอวัยวะเพศ และสารก่อมะเร็งบางชนิด
- sterol** สเตอรอล (Gr.stereos-ของแข็ง + L.oleum-น้ำมัน) กลุ่มสารประกอบอินทรีย์ที่มีคุณสมบัติคล้ายไขมันแต่ไม่ใช่ไขมัน มีวงคาร์บอน 4 วง เรียกว่า cyclo panthano perhydro phenanthrene ซึ่งมีหมู่ไฮดรอกซิล(OH) จับอยู่กับคาร์บอนตำแหน่งที่ 3 อาจอยู่เป็นอิสระหรือรวมเป็นเอสเทอร์กับกรดไขมัน(cholesteride) โดยทั่วไปเป็นผลึกไม่มีสี ทำให้เป็นสบู่ไม่ได้ ละลายในตัวทำละลายที่เป็นสารอินทรีย์บางชนิด พบในสัตว์เรียกว่า zoosterol เช่น คอเลสเทอรอล พบในพืชเรียก phytosterol เช่น mycosterol ในยีสต์
- stetho -** สเตทโท- (Gr.stethos-อก) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ทรวงอก หรือเกี่ยวข้องกับส่วนอก
- stethoscope** สเตทโทสโคป (Gr.stethos-อก + skopein-ตรวจสอบ) เครื่องฟังตรวจหน้าอก เพื่อตรวจสอบเสียงภายในช่องอกว่า การทำงานของปอดและการไหลเวียนของเลือดผ่านหัวใจปกติหรือไม่
- stibium** สทิบเอียม (L.-แอนติโมนี) แร่พลวง ใช้สัญลักษณ์ว่า Sb
- stibosan** สทิบโอซาน สารประกอบแอนติโมนีชนิดหนึ่ง ใช้เป็นยารักษาโรคไข้มาลาเลีย(Kala-azar)
- stichocyte** สติกโอไซต์ (Gr.stichos-แถว + kytos-เซลล์) เซลล์ที่เรียงกันเป็นแถว เป็นส่วนประกอบของโครงสร้างเรียกว่า stichosome
- stichosome** สติกโอโซม (Gr.stichos-แถว + soma-วัตถุ ก้อน มวล) เซลล์ สติกโอไซต์ที่เรียงกันเป็นแถวยาวล้อมรอบหลอดอาหารพอมยาวของพยาธิตัวกลมบางชนิด เช่น สกุล *Trichuris* (พยาธิเข็มหมุด)
- stick insect** สติก อินเซ็กต์ ต๊กแตนกิ่งไม้ ทุกส่วนของตัวพอมยาวคล้ายกิ่งไม้ เป็นการปรับตัวตามสภาพแวดล้อมในถิ่นที่อยู่อาศัยบนกิ่งไม้ ทำให้ศัตรูไม่เห็นและต๊กแตนเองก็สามารถข่มขีบเหยื่ออื่นเป็นอาหารได้ง่าย ชื่ออื่นคือ walking stick
- stickle back** สติกเคิลแบค ปลาไม่มีเกล็ด ขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์ Gasterosteidae ลักษณะคล้ายปลาของ ครีบหลังมีหนามยาวยกตั้งขึ้นได้ อาศัยอยู่ในน้ำจืดและน้ำกร่อย เช่น สกุล *Apeltes*, *Eucalia*, และ *Pungitius*

- sticktight flea สติคไทท์ ฟ्ली *Echidnophaga gallinacea* หมัดชนิดหนึ่ง
เป็นปรสิตภายนอกของสัตว์พวก ไก่ สุนัข และแมว
- stigma(pl.stigmata, mas) สติกมา (Gr.-จุด เครื่องหมาย) 1. กายวิภาค:
(1) จุด รอยเล็ก ๆ หรือแผลเป็นบนผิวหนัง มักมีสีชมพูหรือสีแดง (2)
บริเวณใสบนรังไข่ซึ่งเป็นที่อยู่ของไข่ที่กำลังเจริญ (3) ลักษณะทางจิต
ใจ หรือร่างกายที่เป็นเครื่องบ่งชี้ลักษณะเฉพาะของโรคบางชนิด 2.
สัตว์: (1) จุดรับแสงของโปรโตชีวบางชนิด เช่น *Euglena* (2) จุด
กิบหรือจุดที่มีการหนาดตัวของเซลล์ชั้นนอกบนปีกแมลง
บางชนิด (3) ช่องเหงือกของเพรียงหัวหอม (4) ช่องเปิดของโครง
สร้างระบบหายใจรูปหลอดของพวกสัตว์ขาปล้อง 3. พฤษ: ยอด
เกสรตัวเมียที่บานออกทำหน้าที่รองรับละอองเรณู
- stilbestrol สติลเบสทรอล diethyl stilbestrol เป็นฮอร์โมนสังเคราะห์
สำหรับรักษาอาการผิดปกติอันเนื่องมาจากการขาดฮอร์โมนเมื่อสัตว์หมด
รอบเดือนแล้ว(menopause)
- stillbirth สติลเบิร์ท (AS.stille-เงียบ + ME.burth-การเกิด) การตาย
คลอด หรือการเกิดโดยไร้ชีวิต ทารกเสียชีวิตตั้งแต่อยู่ในครรภ์
- stillborn สติลบอร์น (AS.stille-เงียบ + boren-นำออกมา) การตายเมื่อ
เกิด ทารกอาจยังมีชีวิตอยู่แต่เสียชีวิตขณะคลอด
- stilt สติลท์ นกในวงศ์ Recurvirostidae จะงอยปากยาวปลายโค้งขึ้น
เล็กน้อย คอและขายาวปานกลาง บางชนิดขายาวมาก หากินตามชาย
เลน เช่น นกตีนเทียน(black-winged stilt - *Himantopus*
himantopus)
- stilt bristle สติลท์ บริสเทิล ขนยาวแข็งของพืชตัวกลม ใช้สำหรับยึดเกาะ
หรือเพื่อการเคลื่อนที่
- stimulus สติมุลัส (L.-ไม้ต้นนิ้ว) 1. สิ่งเร้า อาจเป็นสารเคมี หรือปัจจัย
ต่าง ๆ ที่มีผลตรงต่อโปรโทพลาซึมของสิ่งมีชีวิต เช่น ทำให้เกิดการตอบ
สนองด้วยการหดตัวของกล้ามเนื้อ การหลั่งสารออกมาจากต่อม การ
เกิดกระแสความรู้สึกของระบบประสาท 2. การเปลี่ยนแปลงสภาพ
แวดล้อมที่มากพอจะทำให้เกิดการตอบสนองในสิ่งมีชีวิต เช่น ความเข้ม
ของแสงที่มีผลต่อการออกดอกของพืช 3. สิ่งกระตุ้นหรือสิ่งรบกวน
- sting สติง (AS.stingan) 1. ความรู้สึกเสียวแปลบเนื่องจากถูกแทงด้วย

	ของมีคม หรือถูกต่อยด้วยแมลงหรือสัตว์ที่มีต่อมพิษ 2. อาวุธปลายแหลมที่ใช้ป้องกันตัว หรือทำร้ายศัตรู เช่น (1) เดือยของผึ้ง (2) เดือยที่หางของแมงป่อง
stingaree	สติงกาเรี ดู stingray
stinger	สติงเกอร์ 1. สิ่งมีชีวิตที่มีอวัยวะสำหรับแทง หรือต่อย เช่น ผึ้ง แมงกะพรุน 2. อวัยวะที่ใช้สำหรับแทงหรือต่อย เช่น เดือยของผึ้ง
stinging cell	สติงกิง เซลล์ เซลล์ที่มีโครงสร้างเป็นหนามแหลมและมีน้ำพิษอยู่ภายในโครงสร้างที่เรียกว่า nematocyst หรือ nettle cell ของสัตว์พวกแมงกะพรุน และหริู่ทะเล
stinging hair	สติงกิง แฮร์ ขนแข็งที่สามารถกัดหลังสารรบกวน เช่น (1) ขนพิษของตัวบึ้ง หรือตัวอ่อนของหนอนผีเสื้อ (2) ขนคันของพืชพวกหมามูย
stingray	สติงเรย์ ปลากระเบนขนาดใหญ่วงศ์ Dasyatidae ทางเรียวยาวคล้ายแส้มี มีสันแข็งลักษณะคล้ายฟันเลื่อยอยู่ด้านบนของหาง และที่ส่วนโคนของลักษณะฟันเลื่อยมีต่อมน้ำพิษ
stinkbug	สติงค์บัก แมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็ง วงศ์ Pentatomidae ทั้งตัว nymph และตัวโตเต็มวัยมีต่อมสร้างสารกลิ่นเหม็นเมื่อถูกรบกวน ได้แก่ พวกแมลงซี้ตต
stinkpot	สติงค์พอก <i>Sternotherus odoratus</i> เต่า musk turtle ชนิดหนึ่ง อาศัยอยู่ทางตอนใต้ของสหรัฐ
stint	สตินท์ นกในกลุ่มนกชายเลน อยู่ในอนุวงศ์ Scolopacinae ของวงศ์ Scolopacidae ขนาดเล็ก จะงอยปากสั้นกว่านกชายเลนชนิดอื่น เช่น นกสตี้นท์อกเทา (Temminck's stint - <i>Calidris temminckii</i>)
stipes (pl. stipites)	สติเฟส ก้าน หรือโครงสร้างค้ำจุน เช่น (1) ข้อที่สองของ maxilla ของแมลง (2) ก้านตาประกอบของสัตว์ขาปล้อง
stippling	สติปลิง (Dutch. stippelen-มีจุด) สภาวะที่มีจุด เช่น การมีจุดที่จอตตาเมื่อเป็นโรคตาบางชนิด หรือการมีจุดที่เม็ดเลือดแดงเมื่อข้อมด้วยสีย้อมเบสิก พบในกรณีของการติดเชื้อโรคใช้จับสั้น
stipula	สติพิวลา ขนนกที่เพิ่งงอกขึ้นมาใหม่ ๆ
stirrup	สเตอร์ริป (AS. stigrap-โกลน) กระดูกโกลนของหูส่วนกลาง syn: stapes
stoat	สตอท <i>Mustela erminea</i> สัตว์กินเนื้อพวก weasel ชนิดหนึ่ง พบ

ได้ทั่วไปในยุโรป โดยเฉพาะในช่วงหน้าร้อนจะมีขนสีแดงปนน้ำตาล
ใช้ทำเครื่องนุ่งห่ม ดู ermine

- stochastic pattern** สโตแคสติก แพทเทิร์น (Gr.stokastikos-ชานาญการคาด
คะเน) แบบแผนของกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่ผันแปรตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง
อยู่ตลอดเวลา เช่น แพลงตอน ผันแปรตามกระแสน้ำและอุณหภูมิ
- stock** สต็อก (AS.stoc-ลำต้น) จำพวก ต้นกำเนิดของแต่ละตัว สายพันธุ์
หรือเผ่าพันธุ์ที่สืบพันธุ์กัน
- stolon** สโตลอน 1. สัตว์: (1) ส่วนที่งอกออกไปจากฐานของสัตว์พวก
coelenterate ที่เกาะติดอยู่กับที่ แล้วเกิดเป็นตัวใหม่ขึ้น เป็นการ
สืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศ (2) กิ่งที่งอกออกไปจากตัวเพรียงหัวหอม
แล้วเจริญเป็นตัวใหม่ 2. พืช: (1) ไหล คือแขนงหรือหน่อที่ทอด
ยาวออกไปจากฐานของลำต้นตามแนวราบ แล้วไปงอกเป็นหน่อหรือ
ต้นใหม่ เช่น บัวบก ผักแว่น (2) เส้นใยของรากที่ทอดไปตามแนวราบ
เมื่อสัมผัสกับชั้นสเตรกที่เหมาะสมจะเจริญเป็นกระจุกใยรากขึ้นมาใหม่
- stoma(pl.stomata)** สโตมา (Gr.-ปาก) 1. สัตว์: (1) ช่องปาก ช่องเปิด
หรือรูเปิดของโครงสร้างหรืออวัยวะ เช่น ช่องเปิดในเนื้อ mesen-
tery ของสัตว์พวกดอกไม้ทะเล (2) คอหอยหรือ pharynx ของ
พยาธิตัวกลม 2. พืช: ปากใบ
- stomach** สโตมัท (Gr.stomachos-กระเพาะอาหาร) กระเพาะอาหารของ
สัตว์มีกระดูกสันหลังและของคน อยู่ระหว่างหลอดอาหารและลำไส้เล็ก
ในคน ลักษณะเป็นถุงยืดหดได้ ประกอบด้วย 3 ส่วนคือ ส่วนต้นเรียก
cardia ส่วนกลางลักษณะกลมเรียก fundus ส่วนซึ่งใหญ่ที่สุดและ
โค้งเรียก body และส่วนสุดท้ายที่ต่อเนื่องกับลำไส้เล็กส่วน duodenum
คือส่วน pylorus
- stomatopod** สโตมาโทพอด สัตว์พวกกุ้ง อยู่ในอันดับ Stomatopoda ชื่อสามัญคือ
mantid shrimp เช่นสกุล *Squilla*
- stomodium** สโตโมเดียม (Gr.stoma-ปาก + hodaios-ไปจาก) 1. สัตว์:
(1) ร่องปากของพวกดอกไม้ทะเล (2) กระเพาะอาหารส่วนต้นของ
สัตว์ขาปล้อง 2. ศัพท: รอยบุ๋มด้านหน้าของตัวอ่อนที่ผนังบุด้วยเอก-
โทเดิร์ม ซึ่งจะไปเปิดต่อเนื่องกับท่อทางเดินอาหารส่วนต้น ในสัตว์มี
กระดูกสันหลัง สโตโมเดียมจะมี maxillar และ mandible มาค้ำ

จนโครงสร้างซึ่งจะเจริญเป็นฟองปากต่อไป

stone	สโตน (AS.stan) 1. กายวิภาค: ก้อนเนื้อ 2. พืช: เมล็ดพืชที่มีเปลือกแข็งมาก เช่น เมล็ดพุดซา มะพร้าว (กะลา) syn:drupe
stone canal	สโตน คานัล ร่องรูปตัว S ที่เชื่อมต่อยู่ระหว่าง madreporite และ ring canal ของสัตว์พวกเอโคไนเดียม
stone cat.	สโตน แคท ปลาขนาดเล็ก ลักษณะคล้ายปลาตุ๊ก สกุล <i>Noturus</i>
stone coral	สโตน คอรัล ดู madreporite
stonefish	สโตนฟิช ปลาทะเลสกุล <i>Synanceja</i> อยู่ในอันดับ Loricati ลักษณะคล้ายปลาแมงป่องและปลากิ้งก่า
stone roller	สโตน รอลเลอร์ <i>Camptostoma anomalum</i> ปลาหัวตะกั่วขนาดเล็ก อยู่ในวงศ์เดียวกับปลาตะเพียน (Cyprinidae) ลักษณะเด่น คือ ลำไส้ยาวม้วนรอบอุ้งลมที่ไหลย้อนตัว
stool	สทูล (AS.stol-ที่นั่ง) 1. อุจจาระ หรือกากอาหารที่ปล่อยออกมาทางทวารหนัก 2. ไม้แกนสำหรับตั้งเป็นหุ่นนก 3. ฐานของพืช เช่น ดอกไม้ ซึ่งมีหน่อใหม่งอกออกมาได้
stork	สตอร์ค นกชายน้ำโลกเก่า ขนาดใหญ่ อยู่ในวงศ์ Ciconiidae จะงอยปากตรง คอยาว ขาวยาวมาก กินปลาและสัตว์น้ำเล็ก ๆ เป็นอาหาร ทำรังบนต้นไม้ เช่น นกกาบมีว (painted stork - <i>Mycteria leucocephala</i>) นกกระสาคอขาวปากแดง (Storm's stork - <i>Ciconia stormi</i>) และนกกระสาคอดำ (black-necked stork - <i>Ephippiorhynchus asiaticus</i>)
strabismus	สเตรบิสมัส (Gr.strabimos-เหล่ตา) ตาเหล่ เป็นความผิดปกติของกล้ามเนื้อตาที่ไม่สามารถบังคับให้ลูกตาทิ้งสองข้างมีแกนของการมองเห็นไปยังวัตถุเดียวกัน อาจจะเหล่ข้างใดข้างหนึ่งหรือทั้งสองข้าง
strain	สเตรน 1. (AS.streon-ลูกหลาน) สายพันธุ์ของจุลชีพ หรือโปรโตชีวที่มีลักษณะเฉพาะต่างจากสายพันธุ์อื่นของชนิดเดียวกัน และได้รับการเพาะเลี้ยงต่อเนื่องมาหลายชั่วรุ่น 2. (O.Fr.estreindere-ดึงให้ตึง) (1) กรองผ่านรูพรุน (2) ความปริเนื่องจากการใช้งานมากเกินไป (3) ความเครียด หรือความตึงเกิน เช่น การหดตัวของกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง หรือกล้ามเนื้อถูกขึงให้ตึงเกินกว่าปกติ
stratification	สเตรทิฟิเคชัน (L.stratificare-จัดเรียงเป็นชั้น) การจัด

เรียงเป็นชั้น ๆ เช่น (1) เซลล์ของชั้นผิวหนังที่จัดเรียงซ้อนกันหลายชั้น (2) การจัดเรียงของต้นพืชในกลุ่มสิ่งมีชีวิตหรือในระบบนิเวศที่มีความสูงในระดับต่างกัน เช่น ระดับคลุมดิน ระดับไม้พุ่ม ระดับไม้เรือนยอด และสูงสุดคือระดับเรือนยอด

stratum

สตราตัม สตราทอัม (L.-ชั้น) ชั้น หรือช่วงชั้น

stratum basale ชั้นในสุดหรือลึกสุดของเยื่อผนังโพรงมดลูก

stratum corneum ชั้นนอกสุดของ epidermis มีลักษณะเหนียวคล้ายเทาสีดำ

stratum germinativum ชั้นในสุดของผิวหนัง ประกอบด้วยเซลล์รูปแท่งเรียงต่อกันตามแนวราบ ทำหน้าที่แบ่งเซลล์ขึ้นไปทดแทนชั้นนอกของผิวหนังที่ตายและหลุดออกไป

streak

สตรีค (AS.strica) เส้น หรือแถบ syn: stria

strepsipteran

สเตรปซิพเทราน แมลงในอันดับ Strepsiptera ดำรงชีพแบบปรสิตของแมลงชนิดอื่น เช่น สกุล *Stylops* เป็นปรสิตของผึ้ง

streptomycin

สเตรปโทไมซิน สารปฏิชีวนะที่สกัดมาจากแบคทีเรียในดินชนิด *Streptomyces griseus* ใช้เป็นยารักษาโรค

stria(pl.striae)

สตรีเรีย (L.-ช่องแคบ) เส้น หรือแถบยาวนูนขึ้นมา หรือเป็นร่องลึกลงไปจากเนื้อเยื่อโดยรอบ หรือมีสีส่วนประกอบต่างไปจากบริเวณข้างเคียง

striate, striated

สไตรเอท สไตรเอเทด (L.striatus) แถบเครื่องหมายที่มีลักษณะเป็นเส้น

striated arteries หลอดเลือดแดงที่แตกแขนงออกไปจาก cerebral artery เพื่อไปเลี้ยงบริเวณกลางสมองส่วนล่าง

striated body มวลของแถบสีเทาและสีขาวในแต่ละซีกของสมองส่วน cerebrum syn: corpus striatum

striated muscle กล้ามเนื้อลาย เห็นแถบขวางเป็นระยะตลอดความยาวของเส้นใยภายในเซลล์ได้ชัดเจน ทำงานภายใต้อำนาจจิตใจ

stricture

สตรีคเชอร์ (L.strictura-การหดตัว) ส่วนที่แคบหรือคอดกั้วของโครงสร้างที่เป็นท่อกลวง เช่น หลอดอาหาร หลอดไต ท่อปัสสาวะ อาจมีมาแต่กำเนิดหรือเกิดขึ้นภายหลังอันเป็นผลเนื่องมาจากการติดเชื

- และพยาธิสภาพอื่น อาจเกิดขึ้นถาวรหรือชั่วคราวขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เป็นสาเหตุ เช่น การคอดกั้วของหลอดเลือดไปเลี้ยงกล้ามเนื้อหัวใจ (coronary artery) เนื่องจากการสะสมของคอเลสเตอรอลที่ผนังหลอดเลือด
- stridulation** **สไตรดูเลชัน** (L. stridulus) การทำให้เกิดเสียงแหลมกร้าวที่มีความถี่สูง เช่น เสียงที่ผลิตโดยแมลงหลายชนิดในอันดับ Orthoptera
- stridulatory organ** **สไตรดูเลทอรี ออร์แกน** โครงสร้างทำให้เกิดเสียงแหลมกร้าวในสัตว์พวกแมลง ประกอบด้วย 2 ส่วนของร่างกายมาสีกัน เช่น จิ้งหรีดใช้ผิวด้านในของข้อที่สอง (femur) ของขาที่มีสีกับปีกคู่หน้า ทำให้เกิดเสียง
- striga** (pl. strigae) **สไตรกา** เกล็ดที่มีลักษณะคล้ายขนแข็งปลายแหลมคม
- strigeid** **สไตรกิด** พยาธิใบไม้ ถูกจัดไว้ในหลายวงศ์ คือ วงศ์ Strigeidae, Diplostomatidae และวงศ์อื่น ลักษณะสำคัญคือ ปากคูดอยู่ปลายส่วนหน้าและด้านล่างของลำตัว มีต่อมผลิตเอนไซม์สำหรับย่อยเนื้อเยื่อมาเปิดที่บริเวณช่องของปากคูดด้วย ส่วนใหญ่เป็นปรสิตภายในของ นกน้ำ ปลา กบ และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่กินสัตว์น้ำเป็นอาหาร
- strigiform** **สไตรกiform** นกที่อยู่ในอันดับ Strigiformes มี 2 วงศ์ คือ Tytonidae เช่น นกแสก (barn owl) และ Strigidae นกเค้าทั่วไปและนกที่ดกคือ คู owl
- strobila** (pl. strobilae) **สโตรบิล่า** (Gr. strobilos-กรวยสน) โครงสร้างที่มีลักษณะเหมือนกันต่อกันเป็นเส้นยาวหรือซ้อนกันเป็นชั้น ๆ เช่น (1) ระยะการเจริญของพวกแมงกะพรุนที่สืบพันธุ์แบบไม่อาศัยเพศโดยการแบ่งตัวเป็นรูปถ้วย เรียกว่า ephyra ล้วนกันเป็นชั้น ๆ แล้วหลุดออกไปที่ละชั้น เจริญเป็นแมงกะพรุนตัวใหม่ (2) ลำตัวของพยาธิตัวตัดที่แบ่งเป็นปล้อง ๆ แต่ละปล้องเรียกว่า proglottid ภายในมีอวัยวะสืบพันธุ์และอวัยวะอื่นเหมือนกันทุกปล้อง
- stroma** **สโตรมา** (Gr.-ที่รองพื้น) 1. กายวิภาค: (1) เนื้อเยื่อเกี่ยวพันที่เป็นโครงสร้างพื้นฐานหรือค้ำจุนอวัยวะแต่ไม่ใช่ parenchyma (2) โครงสร้างพื้นฐานของเม็ดเลือดแดงส่วนที่ไม่มีสี 2. พฤษศาสตร์: (1) สารที่อยู่ภายในคลอโรพลาสต์ ล้อมรอบ grana (2) มวลของเซลล์บางชนิดซึ่งอาจรวมถึงเซลล์ของไซสต์ด้วย เป็นแหล่งสร้างสปอร์
- strongyle** **สตรองจิล** (Gr. strongylos-รูปร่างอัดแน่น) 1. ขวากของฟองน้ำ

ลักษณะเป็นแท่งตรงปลายมนทั้งสองข้าง ไม่มีการแตกแขนง syn: monaxon 2. พยาธิตัวกลมวงค์ Strongilidae

Strongyloides สตรองจิลอยเดส ชื่อสกุลของพยาธิตัวกลม อยู่ในเนื่อวงค์ Rhabdiasoidea ส่วนใหญ่เป็นปรสิตภายในลำไส้ของสัตว์

Strongyloides stercoralis เป็นปรสิตภายในลำไส้ของคนและสัตว์ โดยเฉพาะสุนัข และแมว ลักษณะทั่วไปและวงชีวิตคล้ายพยาธิปากขอ

strombus สตรอมบัส หอยฝาเดี่ยวทะเล อยู่ในวงค์ Strombidae เปลือกหนา เป็นมันวาวทั้งภายนอกและภายใน ส่วนใหญ่รูปทรงเรียวทั้งส่วนยอดและปลายล่างของวงแรก มีหลายสกุล เช่น สกุลพวงหอยสังข์ (*Strombus*) ชื่ออื่นที่อยู่ในสกุลเดียวกันคือ หอยปีกนางฟ้า (*Strombus listeri*)

struma สตรูมา (L.-มวล) คำที่ใช้ได้หลายความหมาย แต่ไม่ตรงกับรากศัพท์

1. โรคคอพอก
2. พืช: มวลบริเวณฐานของแคปซูลที่โพงพองออกพบในพวกมอส

strychnine สตรีคนิน (Gr.strychnos-พืชพวก nightshade) สารแอลคาลอยด์ มีพิษมาก สกัดจากพืช เช่นสาร nux vermica ($C_{21}H_{33}N_2O_2$) ไม่มีประโยชน์ทางยา ใช้เป็นยาเบื่อ(ฆ่า)สุนัขจรจัด และใช้เป็นสารทดลองเกี่ยวกับระบบประสาท

stud สัตต 1. ม้าเพศผู้ที่เลี้ยงไว้ในคอกเพื่อใช้ผสมพันธุ์ 2. สัตว์เพศผู้ที่เลี้ยงไว้เพื่อใช้ทำพ่อพันธุ์

studfish สัตตพิช ปลา killifish สกุล *Fundulus*

stump สัตม์บ (ME.stumpe) โคน หรือตอ คือส่วนที่เหลือจากส่วนที่ถูกตัดทิ้งไป เช่น แขน ขา ที่ถูกตัดเหลือแต่โคน

stunt สัตันท์ แคระ หรือแกรน ทำให้เป็นหมัน

sturgeon สเตอร์เจียน ปลามีเกล็ดโบราณ จัดอยู่ในวงค์ Acipenseridae ลำตัวเป็นรูปสามเหลี่ยมยาวขนาดใหญ่ ปากอยู่ด้านล่าง หางคล้ายปลาฉลาม เกล็ดเป็นแบบ ganoid อาศัยหากินตามท้องทะเล แล้วขึ้นมาวางไข่บริเวณน้ำกร่อยหรือน้ำจืด ปัจจุบันเหลืออยู่เพียงน้อยชนิดในทะเลดำและทะเลสาบแคสเปียน ไข่ปลาชนิดนี้มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ นำมาทำไข่ปลาคาเวียร์

sturine สตีวรีน (L.sturio-ปลาสเตอร์เจียน) โพรตามีนที่สกัดได้จากอสุจิ

	ของปลาเตอร์เจียน
styl(e)	สไตล์ (AS.stigan-ลุกขึ้น) กึ่งยิง เกิดจากการติดเชื้อที่ด้อมมัน บริเวณขอบตา หรือด้านในของเปลือกตา syn: hordeolum
style	สไตล์ (Gr.stylos-แท่งเสา) 1. แพทย์: (1) แท่งโลหะพอมยาว ใช้แทงเข้าไปในหลอด แขนงสำหรับการระบายของเหลวในกรณีเกิดการอุดตัน (2) ลวดแขนง ใช้เชื่อมจุลชีพหรือเศษผงออกจากบาดแผล 2. สัตว: (1) ส่วนที่ยื่นออกไปมีลักษณะคล้ายขนแข็ง syn: stylus (2) ส่วนที่ยื่นออกไปจากปลายหมวดสัมผัสของแมลง (3) มวลรูปกรวยของเยื่อเมือก อยู่ในถุงที่เรียกว่า style sac ของสัตว์พวกหอย (4) แท่งใสหุ้มตัวได้ ถูกตัดหลังออกมาจาก style sac ของสัตว์พวกหอยบางชนิด เมื่อยื่นเข้าไปในกระเพาะอาหารจะถูกหมุนเสียดสีกับผนังกระเพาะอาหารปล่อยเอนไซม์ออกมา (5) ส่วนที่ยื่นตั้งตรงขึ้นมาภายใน gastropore ของ millepore ของสัตว์พวกปะการังในอันดับ Stylasterina 3. พืช: ก้านเกสรตัวเมีย ส่วนปลายของก้านคือ stigma
style sac	สไตล์ แซค ถุงกระเพาะอาหารส่วนต้นของสัตว์พวกหอย ทำหน้าที่คัดหลังแท่งใสที่ภายในมีเอนไซม์
stylet	สไตล์เลท โครงสร้างหรือรยางค์หลายขนแข็งปลายแหลมคม เช่น (1) ขนเล็ก ๆ ที่อยู่บนผิวหนังด้านล่างของปล้องท้องตัวสามง่าม (bristletail อันดับ Tysanura) (2) รยางค์ปากที่เปลี่ยนแปลงมาสำหรับใช้แทงพบในแมลงที่ดูดของเหลวกินเป็นอาหาร เช่น ปากของแมลงปีกครึ่งอ่อนครึ่งแข็ง (แมลงดานา มวน) (3) โครงสร้างปลายแหลมในวง (proboscis) ของหนอนทะเลพวก nemertean โครงสร้างปากดูดของตัวอ่อน cercaria หรือโครงสร้าง buccal capsule ของพวกพยาธิตัวกลม
stylopid	สไตล์ลอปิด แมลงในวงศ์ Stylopidae ของอันดับ Strepsiptera เป็นแมลงที่มีชื่อสามัญว่า twisted wing insect เพศผู้เท่านั้นที่มีปีก ไข่ฝักเป็นตัวอ่อนตั้งแต่อยู่ในตัวแม่ แล้ววางไข่ (ตัวอ่อน) เข้าไปในตัวอ่อนของแมลงชนิดอื่นโดยเจาะตัวอ่อนระยะที่สองของผึ้งและต่อดำรงชีพแบบปรสิตภายใน เช่น สกุล <i>Stylop</i> และ <i>Xenos</i>
stylostome	สไตล์ลอสโตม โพรทที่มีลักษณะเป็นหลอดเล็ก ๆ ในผิวหนัง ภายในมี

- เศษชิ้นส่วนของเซลล์และเนื้อเยื่อซึ่งตัวเรือดดูดกินเป็นอาหาร
- stylus** สไตลัส 1. style 2. โครงสร้างคล้ายหนามเล็ก ๆ ผลิตได้ อยู่ที่แฉกโคนขาแต่ละขาของสัตว์ขาปล้องในชั้น Symphyla เชื่อว่าทำหน้าที่รับความรู้สึก
- sub-** ซับ- (L.-ข้างใต้ เบื้องล่าง) คำที่ใช้หน้าหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า ข้างใต้ ภายใต้ ในจำนวนน้อย น้อยกว่าปกติ syn: (Gr.)
- hypo-**
- subalpine** ซับแอลไพน์ บริเวณที่ติดอยู่กับแนวต้นสนแต่ต่ำลงมา
- subapical** ซับเอพิคัล ต่ำกว่า หรืออยู่ใต้ยอด
- subchelate** ซับคีเลท ปลายก้ามหนีบที่โครงสร้างคีมหนีบไม่เท่ากัน ข้างหนึ่งใหญ่อีกข้างหนึ่งเล็ก
- subclavian** ซับเคลเวียน (L.sub-ใต้ + clavis-ลูกกุญแจ) อยู่ใต้กระดูกไหปลาร้า syn: sub clavicular
- subclavian artery หลอดเลือดแดงใหญ่ที่แยกจากหลอดเลือดแดง innominate ทางด้านขวาไปยังแขนขวา และแยกจากหลอดเลือดแดง aorticarch ทางด้านซ้ายไปยังแขนซ้าย
- subclavian vein หลอดเลือดดำที่รับเลือดเสียมาจากแขนทั้งสองข้าง มารวมกับหลอดเลือดดำ inferior jugular ที่รับเลือดเสียมาจากบริเวณลำคอและหัว แล้วรวมกันเป็นหลอดเลือดดำ innominate
- subclimax** ซับไคลแมกซ์ ขั้นตอนหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงแทนที่ของกลุ่มสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศ เป็นขั้นก่อนถึงขั้นสุด(climax) ซึ่งระบบนิเวศอยู่ในสภาวะสมดุล
- subcosta** ซับคอสตา เส้นปีกขาาเส้นหนึ่งของแมลง อยู่ระหว่างเส้นปีกcosta ซึ่งอยู่ที่ขอบปีกกับเส้น radius
- subcutaneous** ซับคิวเทเนียส (L.sub- ใต้ + cutis-ผิวหนัง) ใต้ผิวหนัง หรือสอดเข้าไปใต้ผิวหนัง
- subcutaneous wound บาดแผลเพียงเล็กน้อย มีรอยเปิดผ่านเพียงชั้นผิวหนังลงไปถึงชั้นหนังพอดิไม่ถึงชั้นกล้ามเนื้อ
- suberin** ซูเบอร์ิน สารประกอบพอลิฟิโตโมเลกุลใหญ่ มีคุณสมบัติคล้ายขี้ผึ้ง ไม่ละลายน้ำ สร้างขึ้นโดยคอร์คแคมเบียม สะสมที่ผนังเซลล์ ป้องกันการ

ระเหยของน้ำ

sublingual ซับลิงกวล (L.sub-ใต้ + lingua-ลิ้น) ใต้ลิ้น หรือเกี่ยวข้องกับบริเวณใต้ลิ้น

sublingual gland ต่อมน้ำลายใต้ลิ้น อยู่ที่ 2 ซ้างระหว่างลิ้นกับขากรรไกรล่าง เป็นต่อมน้ำลายขนาดเล็กที่สุด มีท่อประมาณ 20 ท่อมาเปิดที่ใต้ลิ้น

submaxillary ซับแมกซิลลารี (L.sub-ใต้ + maxilla-ขากรรไกร) อยู่ใต้ขากรรไกรล่าง

submaxillary gland ต่อมน้ำลายที่อยู่ใต้บริเวณ 3 เหลี่ยมขากรรไกรล่าง มีอยู่ 1 คู่ มีท่อเปิดเรียก Wharton's duct มาเปิดที่โคน 2 ซ้างของเส้นกลางยึดลิ้น (frenulum linguae)

submerge ซับเมอร์จ (L.sub-ใต้ + mergere-จุ่มน้ำ) กดลงใต้น้ำ ในระบบนิเวศ หมายถึงสิ่งมีชีวิตที่เจริญอยู่ใต้น้ำ

submicroscopic ซับไมโครสโคปิค จุลชีพที่มีขนาดเล็กกว่าความสามารถส่องให้มองเห็นได้ด้วยกำลังขยายของกล้องจุลทรรศน์ธรรมดา เช่น ไวรัส

submucosa ซับมิวโคซา (L.sub-ใต้ + mucosus-เมือก) ชั้นใต้เยื่อเมือก เป็นชั้นที่มีเส้นใยของเนื้อเยื่อเกี่ยวพันก้ำกัยกันอย่างหลวม

subneural gland ซับนิวรัลแกลนด์ โครงสร้างเป็นต่อมอยู่ใต้ปมประสาทของเพรียงหัวหอม มีท่อมาเปิดที่คอหอย (pharynx)

subsere ซับเซียร์ การเปลี่ยนแปลงแทนที่ทุติยภูมิ คือการเปลี่ยนแปลงแทนที่ครั้งที่สองเกิดขึ้นหลังจากระบบนิเวศถูกทำลายจนเหลือแต่พื้นที่ว่างเปล่าปราศจากสิ่งมีชีวิต

subspecies ซับสปีชีส์ ชนิดย่อย เป็นลำดับต่ำกว่าชนิด โดยที่แต่ละตัวในกลุ่มของชนิดย่อย จะต่างจากแต่ละตัวในกลุ่มอื่นของชนิดเดียวกัน สามารถผสมพันธุ์ข้ามกลุ่มได้ลูกหลานที่เจริญพันธุ์ได้

substrate ซับสเตรท (L.substratum-วางอยู่ข้างใต้) 1. สารตั้งต้นที่จะถูกย่อยโดยเอนไซม์ 2. ที่ยึดเกาะ เป็นวัสดุแข็งที่ให้สิ่งมีชีวิตมาเกาะเพื่อการดำรงชีวิตอยู่กับที่ 3. ชั้นใต้หรือชั้นฐาน

subterranean ซับเทอร์เรเนียน ใต้ดิน ใต้ผิวโลก

subterrestrial ซับเทอร์เรสเทรียล ดู subterranean

subtropieal ซับทรอปิคัล บริเวณใกล้เขตร้อนชื้น คือบริเวณที่อยู่เหนือหรือใต้เส้นรุ้ง

	ที่ 23 องศา เป็นบริเวณติดต่อกับเขตอบอุ่น ในทางนิเวศวิทยา หมายถึงบริเวณที่มีลักษณะภูมิอากาศและระบบนิเวศใกล้เคียงกับเขตร้อนชื้น เช่น มณฑลชุนานทางตอนใต้ของประเทศจีน
subumbrella	ซี่ร่มแบรลลา ด้านล่างของรูปทรงระฆังคว่ำหรือทรงร่มกางของแมงกะพรุน เป็นด้านที่มีปากและหนวดจับ
succession	ซัคเซสชัน นิเวศ: การเปลี่ยนแปลงแทนที่ของกลุ่มสิ่งมีชีวิตอย่างต่อเนื่องจากกลุ่มสิ่งมีชีวิตแบบหนึ่งไปเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตอีกแบบหนึ่งในบริเวณที่เฉพาะ เช่น บริเวณที่เป็นก้อนหิน เริ่มจากกลุ่มสิ่งมีชีวิตพวก ไลเคนส์ - ลิเวอร์เวิร์ท และมอส - เฟิร์นและพืชระบบท่อลำเลียง - ป่าสมบูรณ์ที่มีความหลากหลายของพรรณพืช เรียกการเปลี่ยนแปลงแทนที่แบบนี้ว่าการเปลี่ยนแปลงแทนที่ปฐมภูมิ(primary succession) อีกแบบหนึ่งคือ การเปลี่ยนแปลงแทนที่ทุติยภูมิ(secondary succession) เกิดขึ้นทำนองเดียวกัน หลังจากแบบปฐมภูมิถูกทำลายไปหมดหรือเกือบหมด
succus	ซัคคัส (L.-น้ำผลไม้) สารคัดหลั่งที่เป็นของเหลว succus entericus น้ำย่อยในลำไส้ ซึ่งคัดหลั่งโดยต่อมของลำไส้เป็นส่วนใหญ่ มีฤทธิ์เป็นด่าง ความถ่วงจำเพาะประมาณ 1.01 succus gastricus น้ำย่อยในกระเพาะอาหาร
sucker	ซัคเกอร์ 1. สัตว์: (1) โครงสร้างรูปถ้วย ทำหน้าที่ยึดเกาะหรือดูดอาหาร หรือทั้งยึดเกาะและดูดอาหารไปพร้อมกัน เช่น ปากดูดของพยาธิตัวดีด พยาธิใบไม้ ปลิง หรือโครงสร้างดูดที่หนวดจับของปลาหมึก ดู acetabulum (2) ปลาที่มีเกล็ดวงค์ Catostomidae ลักษณะคล้ายปลาไน อาศัยอยู่ในน้ำจืด เช่น ปลาดูดสกุล <i>Catostomus</i> 2. พฤษ: หน่อที่งอกออกมาจากรากหรือส่วนล่างของลำต้น
suckfish	ซัคฟิช ดู remora
suckling	ซัคลิง ลูกสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมที่อยู่ในระยะดูดนม รวมทั้งลูกมนุษย์ด้วย
sucrase	ซูเครส (Fr.sucres-น้ำตาล) เอนไซม์ในน้ำย่อยของลำไส้ ทำหน้าที่ย่อยน้ำตาล ซูเครส ให้เป็น กลูโคส และฟรุกโตส ชื่ออื่นคือ saccharase, invertase
sucrose	ซูโครส คาร์โบไฮเดรตชนิดไดแซกคาไรด์ มีสูตรทั่วไปคือ $C_{12}H_{22}O_{11}$ พบตามธรรมชาติในพืชหลายชนิด เช่น อ้อยเรียก sugarcane หัวบีทเรียก sugar beet เมื่อถูกย่อยด้วยซูเครสได้โมโนแซกคาไรด์ 2 ชนิด

คือ กลูโคส และฟรุกโตส

suctorian	ซัคทอเรียน โปรโตซัวพวกซิลิเอทในชั้น Suctoria ตัวเต็มวัยเกาะติดอยู่กับที่โดยใช้ก้านยึดหนวดได้ยึดจับสเตรทไว้ รอบปากมีหนวดจับใช้จับเหยื่อหรือแทงเหยื่อให้สลบเพื่อกินเป็นอาหาร เช่น สกุล <i>Podophyra</i>
sudd	ซัดด์ มวลของพืชที่อัดกันแน่นลอยอยู่บนผิวน้ำ บางครั้งทำให้การไหลของน้ำช้าลง ทำให้เกิดการตกตะกอนในแหล่งน้ำเร็วขึ้น
sudor	ซูดอร์ (L.) สารคัดหลั่งจากต่อมเหงื่อ syn: perspiration, sweat
suet	ซุเอท (Fr. sewet) มันแข็งบริเวณไตและบริเวณข้างเคียงของสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะวัวและแกะ ใช้ทำเป็นสารพืชมสำหรับยาประเภทครีมทาหรือชโลมผิว
sugar	ซูการ์ (O. Fr. zuchre) คาร์โบไฮเดรตสหวานละลายน้ำได้ ได้แก่ โมโนแซ็กคาไรด์ และไดแซ็กคาไรด์ เช่น กลูโคส ฟรุกโตส ซูโครส
sugar beet	ซูการ์ บีท ต้นบีท (<i>Beta vulgaris</i>) ราก(หัว)นำมาทำน้ำตาลได้
sugar cane	ซูการ์ เคน ต้นอ้อย (<i>Saccharum officinarum</i>) ลำต้นใช้ทำน้ำตาล
sulcus(pl. sulci)	ซัลคัส (L.-ร่อง) ร่อง หรือรอยแยกเช่น (1) รอยแยกที่สมองทำให้แบ่งสมองออกเป็น ส่วน ๆ หรือเป็นพู (2) ร่องบนเปลือกหุ้มตัวโปรโตซัวพวกไดโนแฟลเจลเลท เช่น <i>Ceratium</i>
sulf-, sulfo-	ซัลฟ- ซัลโฟ- (L. sulfur) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า เป็นสารประกอบที่มีหมู่ SO หรือซัลไฟริล แอนไฮไดรด์
sulfadiazine	ซัลฟาไดอะซีน สารในกลุ่มไดอะซีนซึ่งเป็นอนุพันธ์ของ sulfanilamide มีคุณสมบัติซึมผ่านกระแสรโลหิตเข้าสู่สมองได้รวดเร็ว จึงใช้เป็นยารักษาโรคที่เกิดจากการติดเชื้อแบคทีเรียพวก คอกคัส โดยเฉพาะที่เป็นสาเหตุของเชื้อหุ้มสมองอักเสบ
sulfa drug	ซัลฟา ดรัก ยาที่มีสาร sulfanilamide เป็นส่วนประกอบหลัก มีคุณสมบัติยับยั้งการเจริญของแบคทีเรีย
sulfanilamide	ซัลฟานิลามิด ชื่อทางเคมีคือ paraaminobenzene sulfonamide เป็นผงสีขาว ตกผลึกได้ รสขมเล็กน้อย ใช้ทำยาและสีย้อม azo dye เคยใช้เป็นยารักษาโรคติดเชื้อจากแบคทีเรีย แต่เนื่องจากมีพิษและทำให้เกิดผลข้างเคียงมาก จึงทำให้ความเป็นพิษน้อยลงโดยทำให้เป็นอนุพันธ์ในกลุ่ม sulfonamides

- summer kill** ซัมเมอร์ คิลล์ การตายของประชากรปลาบางส่วนหรือทั้งฝูงในช่วงฤดูร้อนซึ่งในบ่อหรือทะเลสาปมีออกซิเจนที่ละลายน้ำลดลง (เนื่องจากอุณหภูมิของน้ำสูงขึ้น ทำให้ออกซิเจนที่ละลายน้ำได้ลดลง)
- sun animacule** ซัน แอนิมาคูล โปรโตซัวพวก heliozoan ซึ่งมี axopodia ยื่นออกมารอบตัวคล้ายรัศมีที่แผ่จากดวงอาทิตย์ เช่น *Actinophrys sol*
- sundial** ซันไดแอลล หอยฝาเดี่ยวทะเล วงศ์ Architectonicidae เปลือกวนเป็นวงกลมรูปกรวยยอดแหลม ขานกว้าง มีลวดลายสวยงาม เช่น หอยวงเวียน หอยวงนาฬิกา สกุล *Architectonica*
- sunfish** ซันฟิช 1. ปลาทะเลขนาดใหญ่ เช่น *Mola mola*หนักถึง 2,000 ปอนด์ รูปร่างกลม ตาโต ครีบยื่นเป็นหนามแหลม ความสามารถในการว่ายน้ำมีน้อย มักไหลไปกับกระแสน้ำเช่นเดียวกับพวกปลิงตอน ถือว่าเป็นพวกปลิงตอนที่ใหญ่ที่สุด 2. ปลาน้ำจืดขนาดเล็ก วงศ์ Centrarchidae วงศ์เดียวกับพวกปลา bass รูปร่างค่อนข้างอ้วนกลม เส้นครีบอันแรกเป็นหนามแหลม
- sun star** ซันสตาร์ สัตว์พวกเอไคโนเดิร์มในชั้นเดียวกับปลาดาว มีแขนยื่นออกไปตามแนวรัศมี 7-14 แขน เช่น สกุล *Solaster*
- super-** ซุปเปอร์- (L.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า ข้างบน เบื้องหน้า หรือเหนือกว่า
- supercillium** ซุปเปอร์ซิลเลียม 1. คิ้ว 2. ขนคิ้ว
- superfecundation** ซุปเปอร์ฟิเคินเดชัน (L.super-เหนือกว่า + fecundare-ปฏิสนธิ) การปฏิสนธิต่อเนื่อง เกิดขึ้นในกรณีที่เพศเมียมีไข่ตกออกมาตั้งแต่ 2 ใบขึ้นไปในเวลาเดียวกัน การปฏิสนธิอาจเกิดจากอสุจิของเพศผู้ที่ผสมพันธุ์เพียงครั้งเดียว หรือเกิดจากเพศผู้ตัวอื่นที่เข้ามาผสมพันธุ์ในเวลาต่อเนื่อง มักพบในสัตว์ที่มีมดลูกแยกเป็น 2 แฉก เช่น สุนัข แมว หมู และหนู
- super female** ซุปเปอร์ฟีเมล พันธุ์แมลงหวี่ (*Drosophila*) เพศเมีย ที่ไม่แข็งแรงเนื่องจากมี X โครโมโซม 3 เส้น แต่จำนวนออโตโซมปกติ
- superfetation** ซุปเปอร์เฟเทชัน (L.super-เหนือ เบื้องหน้า + fetus-ทารก) การปฏิสนธิของไข่ 2 ใบภายในมดลูกเดียวกัน โดยช่วงของการมีไข่ตกสั้นกว่าปกติ ไข่ที่ได้รับการปฏิสนธิก่อนจะเจริญก่อนไข่ที่ปฏิสนธิภายหลัง
- superficial** ซุปเปอร์ฟิเชียล (L.superficialis) 1. มี หรืออยู่บนบริเวณผิว

2. ไม่มีโดยตลอด
- superficial cleavage การแบ่งเซลล์บริเวณรอบนอก พบในการแบ่งไซโกตของไข่แมลงซึ่งมีไข่แดงอยู่กลางเซลล์
- superior ซูพีเรียร์ (L.superus-เหนือกว่า) 1. เหนือกว่า หรือสูงกว่า
2. ดีกว่า 3. ผู้มีอำนาจเหนือกว่าผู้อื่น
- supermale ซูเปอร์เมล พันธุ์: แมลงหวีเพศผู้ที่ไม่แข็งแรงเนื่องจากมี X โครโมโซมเพียงเส้นเดียวและมีอโทไซมเพิ่มขึ้นไปอีก 1 ชุด
- super-regeneration ซูเปอร์-รีเจเนเรชัน การมีอวัยวะเพิ่มขึ้นจากปกติ หรือมีส่วนของอวัยวะงอกขึ้นมาจากสภาพปกติ
- supination ซูพินเอชัน (L.supinatio) 1. การหงายฝ่ามือฝ่าเท้าขึ้นข้างบน
2. การนอนหงาย
- suppressor ซุปเพรสเซอร์ (L.suppressio-กดลงข้างใต้) ตัวต้าน หรือตัวยับยั้ง หรือป้องกันมิให้เกิดการกระทำ เช่น suppressor gene - ยีนคุมการทำงานของยีนปกติ
- supperation ซุปเพอเรชัน (L.supperatio) 1. การเกิดหนอง 2. การมีหนองไหล syn : pus
- supra- ซูปรา- (L.) คำที่ใช้ผสมกับคำอื่นเพื่อแสดงความหมายว่า เหนือกว่า
- suprabranchial ซูปราบรานเคียล อยู่เหนือเหงือก syn: epibranchial
- suprabranchial cavity ซูปราบรานเคียล เควิตี ช่องที่อยู่ด้านบนตามยาวของเหงือกหอยสองฝา ทำหน้าที่รับน้ำจากหลอดน้ำเข้ามาผ่านเหงือกแล้วให้ออกทางท่อน้ำไหลออก
- suprarenal ซูปรารีนัล เนื้อไต
suprarenal gland ต่อมหมวกไต
- suprascapula ซูปราสแคปุลา กระดูกบริเวณหัวไหล่ของสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ เป็นกระดูกที่ยื่นออกมาจากด้านบนของกระดูกสะบักเข้าสู่แนวแกนกระดูกสันหลัง
- supravital staining ซูปราไวทัล สเตนิง การย้อมสีขณะมีชีวิตโดยการเติมสารละลายสีย้อมลงในมีเดียที่มีเซลล์มีชีวิต เช่น เม็ดเลือด สีที่นิยมใช้ได้แก่ สี นิวทรัล เรด และเจนิส กรีน
- sura ซูรา (L.)(NA.) ปลิ้น่อง คือกล้ามเนื้ออ่อน
- surdomute เซอร์โดมิวท์ (L.surdus-หูหนวก + mutus-เป็นใบ้) หูหนวกและเป็นใบ้

surface	เซอร์เฟซ (Fr.sur-ข้างบน เหนือ + facies-หน้า) 1. ผิวนอกของวัตถุแข็ง 2. ผิวนอกและผิวในของโครงสร้างหรืออวัยวะกลาง เช่น กะโหลกศีรษะ กระเพาะอาหาร surface tension ความตึงผิว เป็นผลเนื่องมาจากแรงยึดเกาะระหว่างโมเลกุลของของเหลวกับภาชนะที่บรรจุ
surfactant	เซอร์แฟกแทนท์ สารลดความตึงผิว เช่น ผงซักฟอก สบู่ น้ำมัน
surgeon	เซอร์เจียน (O.Fr.serurgien) ศัลยแพทย์ แพทย์ผู้ชำนาญทางด้าน การผ่าตัดหรือศัลยกรรม(ศาสตร์)
surgeonfish	เซอร์เจียนฟิช ปลาทะเล กินพืชเป็นอาหารหลัก อยู่ในวงศ์ Acantharidae ของ section Acantharidea ลำตัวแบนด้านข้างและกว้าง ลึก คอดที่โคนหางซึ่งสั้น หางแฉกแบบส้อม
suricate	เซอร์ริเคท สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมของแอฟริกาใต้ชนิดหนึ่ง (<i>Suricata suricatta</i>) อยู่ในวงศ์ Viverridae ขุดรูอาศัยอยู่ในดิน ชื่ออื่นคือ grey meerkat ดู meerkat
Surinam toad	ซูรินัม โทด คางคกอเมริกาใต้ เพศเมียวางไข่ไว้บนเมือกที่อยู่บนหลังของเพศผู้ ตัวอ่อนเจริญอยู่ในวันจนออกมาเป็นคางคกตัวเล็ก ๆ
surra	เซอร์รา โรคที่เกิดจาก <i>Trypanosoma evansi</i> พบในสัตว์พวก ม้า อูฐ และสัตว์กับชนิดอื่น ติดต่อกันโดยสัตว์กินจุจาระหรือแมลงที่เป็นปรสิตของแกะและมีตัวอ่อนระยะติดต่อเข้าไป ดู sheep ked
susceptible	ซัสเซปทิเบิล (L.susceptibilis-สามารถรับไว้ได้) 1. ได้รับอิทธิพลจากสารได้ง่ายหรือเปลี่ยนแปลงตามสภาพแวดล้อมได้ง่าย 2. มีความต้านทานต่อการติดเชื้อโรคน้อยจึงติดเชื้อได้ง่าย
suspended	ซัสเพนเดด (L.suspendere-ยกเล็ก) 1. แขนง หรือ ห้อย 2. หยุดชั่วคราว suspended animation การหยุดสภาวะมีชีวิตชั่วคราว เช่น คนจมน้ำจนหยุดหายใจ ใกล้เคียง ถ้าไม่ได้รับการช่วยให้หายใจอีกจะถึงแก่ชีวิต
suspensory	ซัสเพนซอรี (L.suspensorius-การแขวนหรือห้อย) 1. คำจุนบางส่วนของร่างกาย เช่น กล้ามเนื้อ กระดูก เอ็น 2. โครงสร้างของร่างกายทำหน้าที่คำจุน 3. ผ้าพันแผลหรือถุงที่ทำหน้าที่รัดโครงสร้าง ห้อยแขวนให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสม

- suspensory bandage สายรัดลงอวัยวะไม่ให้หย่อนยาน ใช้ในกรณีของอาการไล่เลื่อน
- suspensory ligament เส้นยึดอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายให้อยู่ในตำแหน่งที่เหมาะสมตามธรรมชาติ
- sustentacular ซีสเทนเทคิวลาร์ (L.sustentaculum-ค้ำจุน) ค้ำจุน ยึดเกาะ sustentacular cell เซลล์ทำหน้าที่ค้ำจุนหรือห้อยโครงสร้างอื่น เช่น เซลล์ทำหน้าที่ให้ตัวอสุจิมาเกาะ ดู Sertoli's cell
- suture ซูเชอร์ (L.sutura-รอยต่อ ตะเข็บ) 1. กายวิภาค: (1) รอยต่อระหว่างกระดูกกะโหลกศีรษะ (2) ข้อ 2. สัตว: (1) ร่องหรือเยื่อบางที่อยู่ระหว่างแผ่นแข็งสองแผ่น ทำหน้าที่เป็นเปลือกหุ้มตัวสัตว์ขาปล้อง (2) เส้นรอยต่อระหว่างปีกแข็งคู่หน้า(elytra) 2 แผ่นของแมลงปีกแข็ง (3) เส้นบนเปลือกของซากหอยดึกดำบรรพ์(ammonite) ซึ่งเป็นแนวรอยต่อระหว่างผนังกันห้องภายในกับเปลือกหอย 3. พฤษ: (1) เส้นหรือแนวตะเข็บเชื่อมต่อระหว่างโครงสร้างที่ติดกัน (2) เส้นที่แตกออกตามแนวรอยต่อในผลไม้หรือแคปซูลที่แห้งแล้วแตกออก เช่น ผลของต้อยติ่ง
- swab สวอบ (Dutch. swabbe-ถูพื้น) 1. สำลี หรือผ้าก๊อชพันปลายไม้ขนาดเล็ก ใช้ทำความสะอาดช่องหรือโพรง ใช้ใส่ยาในช่องหรือโพรง หรือเพื่อเช็ดเอาสารคัดหลั่งหรือเซลล์มาทำการตรวจสอบทางจุลชีววิทยา 2. เช็ดด้วยสำลีพันไม้
- swale สเวล 1. บริเวณที่ร่ม 2. บริเวณด้านสว่างที่มีความชื้นโดยถูกปกคลุมด้วยร่มเงาของพืช
- swallow สวอลโลว์ (AS.swelgan) 1. การกลืน 2. กลุ่มนกจาบใน วงศ์ Hirundinidae ขนาดเล็ก จะงอยปากสั้นแบนเป็นรูปสามเหลี่ยม โอบกินแมลงเป็นอาหาร หากินเป็นฝูง ทำรังตามถ้ำหรือโพรงไม้ วัสดุที่ใช้ทำรังส่วนใหญ่เป็นโคลน เช่น นกนางแอ่นบ้าน(barn swallow - *Hirundo rustica*) 3. นกขนาดเล็กในวงศ์ Artamidae ลักษณะคล้ายนกแอ่นและนกนางแอ่น เช่น นกแอ่นพง(ashy wood swallow - *Artamus fuscus*)
- swallow's nest สวอลโลว์'ส เนสต์ รังนกนางแอ่น เป็นรังที่เกาะติดตามผนังถ้ำ นกสร้างขึ้นมาจากน้ำลาย ชาวจีนเชื่อว่ามีคุณค่าเป็นยาอายุวัฒนะ

	ดู swiflet
swallowtail	สวอลโลว์เทล มีเสี้ยนขนาดใหญ่สกุล <i>Papilio</i> ปีกคู่หลังมีแฉ่งยื่นยาว เลยตัวออกไปทางด้านหลัง ตัวอ่อนชอบกินผักที่มีน้ำมันหอมระเหย เช่น คื่นฉ่ายฝรั่ง (celery) และผักชีฝรั่ง (parsley)
swamp	สวอมป์ ที่ลุ่ม น้ำขัง ดินเป็นโคลนมีสารอินทรีย์สะสม
swan	สวอน หงส์ นกขนาดใหญ่วงศ์ Anatidae ลักษณะทั่วไปคล้ายห่าน แต่ คอยาวกว่า ลักษณะสง่าสวยงาม มีทั้งขนสีขาวและสีดำ เช่น whist- ling swan (<i>Cygnus columbianus</i>) ไม่พบตามธรรมชาติในไทย
swarm	สวอร์ม 1. การอยู่รวมกันเป็นฝูงแน่น เช่น ผึ้ง มด ปลวก ที่รวมกัน แน่นอยู่รอบรังก่อนการบินออกไป 2. เซลล์ที่ลอยน้ำได้ หรือว่ายน้ำ อิสระที่มาวมกันเป็นกลุ่มก้อน เช่น โพรโตซัวบางชนิด (<i>Volvox</i>) 3. การเตรียมอพยพย้ายรังของผึ้งโดยการเดินต่้ายวนเวียนรอบรังและ ขยับปีก แล้วจึงบินออกไปพร้อมกันเป็นจำนวนมาก
sweat	สเวท (AS.swetan) 1. เหงื่อที่ถูกขับออกมาจากต่อมเหงื่อ 2. เม็ด (หยด) เหงื่อ 3. หยดน้ำเล็ก ๆ ที่เกาะติดอยู่ตามลำต้นหรือใบพืช สีเขียว หรือหยดน้ำที่ซึมออกมาจากการบ่มเนยแข็ง
sweat bee	สเวท บี ผึ้งในวงศ์ Halictidae มีหลายชนิดเช่น สกุล <i>Halictus</i> ชอบตอมเหงื่อคนและสัตว์
sweat gland	สเวท แกลนด์ ต่อมเหงื่อ พบได้ทั่วไปบนผิวหนัง ยกเว้นบริเวณริมฝี ปาก หน้หุ้มปลายด้านในและปลายของคชาต เป็นต่อมเซลล์เดี่ยวอยู่ใน ชั้น corium หรือชั้นใต้หนัง ทำหน้าที่ผลิตเหงื่อ แล้วขับออกมานอกผิว หนังผ่านทางท่อเหงื่อที่มีลักษณะเป็นท่อขด
sweet	สวีท (AS.swete-รสหวาน) 1. มีรสเป็นที่ชื่นชอบ เช่น รสหวาน ของน้ำตาล 2. มีส่วนประกอบของน้ำตาลหรือได้มาจากน้ำตาล 3. ไม่มีกรด ซัลเฟอร์ หรือเกลือที่มีฤทธิ์กัดกร่อน
sweetbread	สวีทเบรด ต่อมไทมัสและตับอ่อนที่นำมาเป็นอาหาร โดยเฉพาะที่ได้ มาจากลูกวัวอ่อน
swelling	สเวลลิง (AS.swellan-บวม) การบวม หรือการพอง เป็นอาการ ผิดปกติที่มีกจะเกิดขึ้นบริเวณผิวหนังของร่างกาย เนื่องจากมีการคั่งของ ของเหลว ณ บริเวณนั้น การรักษาขึ้นอยู่กับสาเหตุ
swellfish	สเวลฟิช ดู puffer

- swift** สวิฟท์ สัตว์ที่เคลื่อนที่ได้อย่างคล่องแคล่วรวดเร็ว เช่น (1) นกในวงศ์ Apodidae เป็นนกขนาดเล็ก หางแฉก ทำรังตามผนังถ้ำหรือคอกไม้ โดยใช้วัสดุพวกใบไม้และขนนกมาเชื่อมต่อกันด้วยน้ำลาย เช่น นกแอ่นบ้าน (house swift - *Apus affinis*) นกแอ่นตาล (Asian palm-swift - *Cypsiurus batesi*) (2) สัตว์เลื้อยคลานพวกจิ้งจก สกุล *Sceloporus* (3) ผีเสื้อกลางคืนวงศ์ Hepialidae เช่น ghost moth
- swiftlet** สวิฟท์เล็ก นกขนาดเล็กวงศ์ Apodidae ปีกแคบและเรียว หางแฉก ทำรังเป็นกลุ่มตามผนังถ้ำหรือสิ่งก่อสร้างโดยใช้ดินเหนียวเพียงอย่างเดียว หรือใช้วัสดุอื่นมาประกอบบ้าง เช่น นกแอ่นกินรัง (edible-nest swiftlet - *Aerodramus fuciphagus*) นกแอ่นท้องขาว (white-bellied swiftlet - *Collocalia esculenta*)
ดู swallow's nest
- swim bladder** สวิม แบลคเตอร์ ถุงลมลอยตัวของปลา เป็นถุงยาวอยู่ติดกับผนังบนของช่องท้องและอยู่เหนือหลอดอาหาร ทำหน้าที่ช่วยการทรงตัวและลอยตัวของปลา และสะสมออกซิเจนไว้เป็นบางส่วน พบได้ในปลาหลายชนิด ทั้งปลาน้ำจืดและน้ำเค็ม เช่น ปลาดุก ปลาริวกิว ชื่ออื่นคือ air bladder
- swimmeret** สวิมเมอร์เรท รางค์ว่ายน้ำ ส่วนปลายแยกออกเป็น 2 แฉก อยู่ที่ด้านล่างของส่วนท้องแต่ละปล้องของสัตว์พวกกุ้ง syn: pleopod
- swimmer's itch** สวิมเมอร์'ส อิทช์ อาการคันอันเนื่องมาจากถูกใช้ด้วยตัวอ่อนระยะ cercaria ของพยาธิใบไม้ของนกและสัตว์อื่น เมื่อไชเข้าไปแล้วจะอยู่ในชั้นหนังของคน(หรือสัตว์อื่นที่ไม่ใช่โฮสต์ที่แท้จริง) ทำให้เกิดอาการผื่นแดง คัน อาจหายได้เองถ้าไม่เกาจนทำให้เกิดการติดเชื้อ ตัวอ่อนระยะ cercaria ไม่เข้าสู่กระแสโลหิต แต่จะถูกระบบภูมิคุ้มกันทำลายในที่สุด สาเหตุของอาการคันเมื่อลงว่ายน้ำจืด ได้แก่ ตัวอ่อนระยะ cercaria ของพยาธิใบไม้ในเลือด สกุล *Trichobilharzia* และ *Bilharziella* ซึ่งมีสัตว์พวกนกเป็นโฮสต์ที่แท้จริง ถ้างลงว่ายน้ำจืดแล้วมีมีอาการคันอาจมีสาเหตุมาจาก *Austroilharzia variglandis* ซึ่งเป็นพยาธิใบไม้ในหลอดเลือดของพวกนกนางนวล
- swimming bell** สวิมมิง เบลล์ คือสัตว์พวก siphonophore ระยะที่มีรูปร่างแบบ

	medusa ว่ายน้ำเป็นอิสระ ชื่ออื่นคือ nectocalyx
swine	สวีน สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมพวกสุกร วงศ์ Suidae โดยเฉพาะสกุล <i>Sus</i> คือพวกสุกรที่แท้จริง เป็นคำที่ใช้ทั่วไปเพื่อเรียกสัตว์พวก หมูป่า หมู ตลอดจนสุกรเลี้ยงเพื่อใช้บริโภค ดู boar, barrow, gilt, sow
swoon	สวูน (AS.swogan-ขาดอากาศหายใจ) เป็นลม หรือหมดสติชั่วคราว
swordfish	ซอร์ดฟิช ปลาทะเลขนาดใหญ่ชนิดหนึ่ง (<i>Xiphias gladius</i>) อยู่ในวงศ์ Xiphiidae ขากรรไกรบนยื่นยาวเลยขากรรไกรล่างไปข้างหน้า ลักษณะคล้ายดาบ เป็นปลาที่นิยมตกเพื่อการกีฬาและนำมาบริโภคเช่นเดียวกับปลาอินทรี (วงศ์ Scombridae)
swordtail	ซอร์ดเทล ปลาน้ำจืดเขตร้อนชนิดหนึ่ง (<i>Xiphophorus helleri</i>) ครีบท่างยาวมาก นิยมนำมาเลี้ยงเป็นปลาสวยงามในตู้ปลา
sycoma	ซิคอมา (Gr.sykoma) หูดอ่อนนุ่มขนาดใหญ่ ต่างจากหูดแข็งคือ มีลักษณะเป็นตุ่มนูนคล้ายหูดบริเวณทวารหนัก หรือบริเวณแคมของอวัยวะเพศ อันเป็นผลเนื่องมาจากอาการโรคซิฟิลิสระยะที่สอง syn: condyloma
syconoid	ซิคอนอยด์ ระบบท่อน้ำแบบหนึ่งของสัตว์พวกฟองน้ำ มีวิวัฒนาการสูงกว่าระบบท่อน้ำแบบ asconoid กล่าวคือ ช่องน้ำไหลเข้ารอบตัวขนานกับช่องน้ำแนวรัศมี (radial canal) โดยมีช่อง prosopyle เป็นช่องเชื่อมต่อระหว่างระบบช่องน้ำทั้งสอง แล้วน้ำจะไหลไปเข้าช่อง spongocoel กลางลำตัวก่อนที่จะออกสู่ภายนอกทาง osculum ซึ่งอยู่บนสุดของลำตัว พบในฟองน้ำสกุล <i>Scypha</i>
sycolosis	ซิคอซิส (Gr.sykosis- โรคเป็นตุ่มก้อนคล้ายผลมะเดื่อ) อาการอักเสบของชุมชนเป็นตุ่มหนอง เช่นที่ หนอง เครา หรือบนหนังตา สาเหตุเกิดจากแบคทีเรีย <i>Staphylococcus aureus</i> และ <i>S. albus</i>
syllepsis	ซิลเลปซิส (Gr.-การตั้งครรภ์) การตั้งครรภ์ หรือการผสมเชื้อ (เซลล์สืบพันธุ์)
syllid	ซิลลิด หนอนทะเลพวกพอลีคีต วงศ์ Syllidae เช่น <i>Syllis ramosus</i> เป็นพวกที่โครงสร้างของลำตัวช่วงหน้าต่างจากช่วงหลัง ซึ่งใช้สำหรับสืบพันธุ์ ดู epitoky
sylvan	ซิลวาน เกี่ยวข้อง หรือเป็นของต้นไม้หรือป่า

- sylvatic plaque** ซิลเวทิก เพลก กาฬโรคชนิด bubonic plaque เป็นโรคติดต่ออยู่ระหว่างประชากรสัตว์ฟันแทะในป่า โดยเฉพาะทางตะวันตกของสหรัฐ โดยมีหมัดเป็นพาหะนำโรค
- symbion(t)** ซิมไบออนท์ (Gr.syn-ติดกัน + bios-ชีวิต) สิ่งมีชีวิตแต่ละตัวที่อาศัยอยู่ร่วมกันแบบสมานชีวิน(symbiosis) syn: commensal
- symbiosis** ซิมไบโอซิส (Gr.) สมานชีวิน หรือภาวะอยู่ร่วมกัน หมายถึงสิ่งมีชีวิตต่างชนิดที่ดำรงชีพอยู่ด้วยกันโดยมีความสัมพันธ์กันด้วย ซึ่งมีหลายรูปแบบ เช่น (1) อาจเกื้อกูลกันแบบ mutualism (2) ต่างฝ่ายดำรงชีพอิสระโดยไม่พึ่งกันแต่ก็ยังอยู่ด้วยกันเป็นแบบ neutralism (3) ฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์อีกฝ่ายหนึ่งเสียประโยชน์ เป็นแบบ parasitism ดูรายละเอียดคำศัพท์เหล่านี้จากหมวดลำดับตัวอักษร
- symmelia** ซิมเมเลีย (Gr.syn-ติดกัน + melos-แขนขา) เด็กที่มีขาติดกันเป็นลักษณะผิดปกติของการเจริญมาตั้งแต่อยู่ในครรภ์
- symmetry** ซิมเมทรี (Gr.symmetria-สมมาตร) สมมาตร หมายถึงการมีสัดส่วนที่เท่ากันหรือเหมาะสมใกล้เคียงกันของรูปร่าง หรือขนาดของร่างกาย
- bilateral symmetry** สมมาตรด้านข้าง สิ่งมีชีวิตที่มีแนวแกนกลางลำตัว ซึ่งถ้าตัดตามยาวของแนวแกนนี้จะทำให้ซีกซ้ายและขวาของลำตัวมีลักษณะสมมาตรกัน ได้แก่สัตว์ส่วนใหญ่ที่มีรยางค์ทั้งที่ไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น สัตว์ขาปล้อง และมีกระดูกสันหลัง เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม
- radial symmetry** สมมาตรรัศมี เป็นลักษณะสมมาตรที่แผ่ออกไปจากจุดกลางของตัว ได้แก่สัตว์ที่มีลักษณะทรงกลม หรือกลมแบน ส่วนใหญ่เป็นพวกไม่มีกระดูกสันหลัง เช่น โพรโตซัวพวกไดอะตอมบางชนิด พวงแฉ่งไฮโดรเดิร์ม พวงปลา ดาว หอยเม่น อีแปะทะเล และปลิงทะเล
- sympathetic** ซิมพาเทติก (Gr.sympathetikos-เห็นอกเห็นใจ) 1. เกี่ยวข้องกับระบบประสาทอัตโนมัติซิมพาเทติก 2. เนื่องมาจาก หรือเกี่ยวข้องกับความรู้สึกเห็นอกเห็นใจ
- sympathetic nervous system** ซิมพาเทติก เนอร์วีส ซิสเทม ระบบประสาทซิมพาเทติก เป็นส่วนหนึ่งของระบบประสาทอัตโนมัติ (ซึ่งประกอบด้วยซิมพาเทติกและพาราซิมพาเทติก) ประกอบด้วยเซลล์ประสาทรวมกลุ่ม

กันอยู่ในไซสันหลังบริเวณช่วงอกและช่วงเอว เส้นใยของเซลล์ประสาท จะออกมาจากไซสันหลังทางเส้นประสาทสันหลังแต่ละเส้นของบริเวณดังกล่าว เข้าสู่ปมประสาทแต่ละปม 2 ข้างของกระดูกสันหลังทางด้านล่างของเส้นประสาทสันหลัง โดยมีเส้นใยประสาทเชื่อมต่อปมประสาทแต่ละปมเข้าด้วยกันเป็นเส้นยาวขนาน 2 ข้างของกระดูกสันหลัง หน้าที่หลักของระบบประสาทซิมพาเทติกคือรับการกระตุ้นเข้าทาง presynaptic axon ซึ่งจะไป ซินแนปส์ กับ post synaptic cell ในปมประสาท แล้วส่งกระแสความรู้สึกไปยังอวัยวะเป้าหมาย เพื่อให้เกิดการทำงานของร่างกายได้เหมาะสม เช่น ความกลัวหรือตกใจ กระตุ้นให้เกิดความรู้สึกยังอวัยวะเป้าหมายหลายแห่งคือ ม่านตาขยาย หัวใจเต้นเร็ว หลอดเลือดแดงหดตัว ความดันโลหิตสูง ตับปล่อยกลูโคสมากขึ้นเพราะมีการหลั่งฮอร์โมน epinephrine และ norepinephrine จากต่อมหมวกไตมากขึ้น เป็นต้น

- symphilism** **ซิมฟิลิซึม** รูปแบบหนึ่งของการดำรงชีพแบบสมานชีวิน โดยมีสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่ง เอื้อประโยชน์และป้องกันสิ่งมีชีวิตอีกชนิดหนึ่ง เพื่อหวังผลตอบแทน เช่น มดคำพาเพลี้ยอ่อนไปยังยอดอ่อนของพืชเพื่อให้เพลี้ยอ่อนดูดน้ำเลี้ยงจากพืชและมดคำก็ได้ประโยชน์จากการกินสิ่งคัดหลั่ง (honey dew) จากเพลี้ย
- symphylian** **ซิมไฟลัน** สัตว์ขาปล้องในชั้น Symphyla ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในดินและใต้ใบไม้เน่าเปื่อย ขนาดเล็กมากประมาณ 2.0-10 มิลลิเมตร ลักษณะทั่วไปคล้ายตะขาบ แต่ละปล้องมีขาเดิน 1 คู่ รวม 12 คู่ จำนวนปล้องทั้งหมดมีตั้งแต่ 15-20 ปล้อง เช่น สกุล *Scolopendrella*
- symphysis** **ซิมไฟซิส** (Gr.-เจริญมาด้วยกัน) 1. แนวกระดูกประสาน ซึ่งยังปรากฏให้เห็นได้เมื่อกระดูกเจริญเต็มที่แล้ว ในช่วงที่ยังเป็นตัวอ่อนกระดูกยังไม่ติดกัน เช่น กระดูกขากรรไกรล่าง 2. รอยต่อของกระดูกด้วยกระดูกอ่อนที่มีเส้นใยเหนียว (fibrocartilage) เช่น pubic symphysis ที่ต่ออยู่ระหว่างกระดูกหัวหน่าว (pubic bone) 2 ท่อน
- symptom** **ซิมป์ทอม** (Gr. symptoma-ปรากฏการณ์) อาการโรค คือ ลักษณะปรากฏที่เห็นได้ชัดว่าเปลี่ยนแปลงจากสภาวะปกติทั้งทางด้านกายวิภาคและสรีระ เช่น อาการผื่นแดงที่ผิวหนัง หรืออาการหายใจหอบหืด
- syn-** **ซิน-** (Gr.- ด้วยกัน ติดกัน) คำนำหน้าคำอื่นเพื่อบ่งชี้ความหมายว่า

	ติดกัน หรือไปด้วยกัน
synangium	ซินแองเจียม 1. สัตว์: ส่วนปลายของ conus arteriosus ของหลอดเลือดที่ติดอยู่กับหัวใจบน บริเวณนี้มีกล้ามเนื้อหดตัวได้ ดู pylangium 2. พืช: มวลของอับสปอร์ที่เชื่อมติดกัน
synapse	ซินแนปส์ (Gr. synapsis-จุดสัมผัส) จุดประสานประสาท เป็นบริเวณเชื่อมต่อระหว่างปลายแอกซอนของเซลล์ประสาทเซลล์หนึ่งกับปลายเดนไดรต์ของเซลล์ประสาทที่ต่อกันของระบบเชื่อมต่อกระแสประสาท พบในปมประสาทเนื้อในของสมองและไขสันหลัง แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ ซินแนปส์ไฟฟ้าและซินแนปส์เคมี กระแสความรู้สึก (รับการกระตุ้น) ถูกส่งเข้ามาทางเซลล์ประสาทหนึ่งต่อไปยังอีกเซลล์ประสาทหนึ่ง เพื่อเข้าสู่ระบบประสาทส่วนกลางหรือระบบประสาทอัตโนมัติ เพื่อให้มีการสั่งการออกไปยังอวัยวะเป้าหมาย โดยผ่านจุดซินแนปส์ของเซลล์ประสาท
synapsid	ซินแนปไซด์ 1. สัตว์เลี้ยงลูกในอันดับ Synapsida 2. กะโหลกศีรษะของสัตว์เลี้ยงลูกในอันดับ Synapsida และสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมซึ่งกระดูกขมับมีเพียงรูเดียว
synapsis	ซินแนปซิส (Gr.-จุดสัมผัส) การจับคู่ของคู่เหมือนของโครโมโซมในระยะ zygotene ของการแบ่งเซลล์แบบไมโอซิสช่วงแรก (first meiotic division)
synapticula	ซินแนปติกิวลา โครงสร้างลักษณะเป็นแท่งทำหน้าที่เชื่อมต่อแท่งเหงือกที่อยู่ติดกัน พบในสัตว์พวก lancelet
synarthrosis	ซินอาร์ทรอซิส (Gr. syn-ติดกัน + arthrosis-ข้อ) ข้อซึ่งเคลื่อนที่ไม่ได้หรือเคลื่อนที่ได้เล็กน้อย เนื่องจากการเชื่อมติดกันของสารที่ทำหน้าที่เสริมโครงสร้าง ดู suture, symphysis, syndermosis
syncope	ซินคอป (Gr. synkope-เป็นลม) เป็นลม หรือหมดสติชั่วคราว เนื่องจากรู้เลือด (และออกซิเจน) ไปเลี้ยงเซลล์สมองไม่เพียงพอ
syncytium	ซินทิซิเทียม (Gr. syn-ติดกัน + kytos-เซลล์) เซลล์ที่มีพลาสมาซึมติดกันทำให้เห็นเป็นเซลล์เดี่ยวที่มีหลายนิวเคลียส เช่น (1) เซลล์กล้ามเนื้อลาย (2) mesenchyme ของตัวอ่อน ดู coenocyte (3) เซลล์ของเส้นใยราเมือก
syndactylus	ซินแดกทิลัส (Gr. syn-ติดกัน + daktylos-นิ้ว) คน (หรือสัตว์) ที่มีนิ้วมือหรือนิ้วเท้าติดกัน

syndesis	ซินเดซิส (Gr.syn-ติดกัน + desis-ผูกมัด) 1. สภาวะการเข้าคู่กัน syn: synopsis 2. การผ่าตัดเพื่อให้ข้อเท้าอยู่ในตำแหน่งทำงานตามปกติ
syndesmosis	ซินเดสโมซิส (Gr.syndesmos-เส้นยึด + osis-สภาวะ) ข้อที่ต่อกับกระดูกด้วยเอ็นยึด (ligament) เส้นข้ออยู่ที่ปลายท่อนกระดูก tibio-fibular (กระดูกขาที่อ่อนปลาย)
syndrome	ซินโดรม (Gr.-วิ่งไปด้วยกัน) อาการ หรือลักษณะบ่งชี้ที่ปรากฏให้เห็นต่อเนื่องกันเป็นลักษณะบ่งชี้เฉพาะชนิดของโรค หรือสภาวะผิดปกติ โดยมีความสัมพันธ์กับพยาธิสภาพของผู้ป่วย
synecology	ซินอีคอลลอจี (Gr.syn-ติดกัน + oikos-บ้าน + logos-ศึกษา) สังคมนิเวศวิทยา คือการศึกษาระบบนิเวศของกลุ่มสิ่งมีชีวิตทั้งพืชและสัตว์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ว่ามีความสัมพันธ์กันในรูปแบบใด เพื่อทราบถึงกลไกการอยู่ในสภาวะสมดุลของระบบนิเวศนั้น
syneresis	ซินเอเรซิส (Gr.synairesis-ลากไปด้วยกัน) การหดตัวของวุ้นหรือสารข้นเหนียวเนื่องจากการแยกตัวออกของน้ำหรือของเหลว เช่น การจับก้อนของเลือด หรือการจับก้อนของนํ้านม
synergism	ซินเออร์จิซึม (Gr.syn-ติดกัน + ergon-ทำงาน + ismos-สภาวะ) สภาวะเสริม หมายถึงการทำงานผสมผสานตั้งแต่สองสิ่งขึ้นไป เช่น ยาทำงานร่วมกับฮอร์โมน (กล้ามเนื้อ) หรือจุลชีพ เพื่อให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย ถ้าขาดสิ่งใดสิ่งหนึ่งจะไม่บรรลุผล
syngamy	ซินแกมี (Gr.syn-ติดกัน + gamos-แต่งงาน) 1. การปฏิสนธิโดยมีการรวมกันของเซลล์เพศผู้และเพศเมีย syn: fertilization 2. การสืบพันธุ์แบบอาศัยเพศ
syngen	ซินเจน การผสมพันธุ์แบบเฉพาะที่ซึ่งพบในโปรโตทัวพอกทิลิเลก โดยมี การสังยุคข้ามสายพันธุ์ (ไม่สังยุคในสายพันธุ์เดียวกัน)
synizesis	ซินไอเซซิส (Gr.) การรวมเข้าด้วยกัน หรือการปิด เช่น synizesis pupillae การหรี่หรือปิดรูม่านตาตามด้วยอาการหมดความสามารถการมองเห็น
synekaryon	ซินแคริออน (Gr.syn-ติดกัน + karyon-เม็ดข้าว) การรวมกันของนิวเคลียส เช่น ในโปรโตทัวที่งเกิดขึ้นหลังการสังยุค หรือในสัตว์ชนิดอื่นเกิดขึ้นหลังจากอสุจิเจาะเข้าไปในไข่

synoecy	ซินอีซี ความทับซ้อนของการอยู่ร่วมกันของสิ่งมีชีวิตภายในกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่มีความหลากหลายและทับซ้อนมาก
synonym	ซินอนิม (Gr. synonymon) คำศัพท์ที่มีความหมายเหมือนกัน หรือ คล้ายคลึงกัน สามารถใช้แทนกันได้ พบเสมอในคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ และการแพทย์ ให้คำย่อว่า syn เช่น syngamy มีความหมายเหมือนกับคำว่า fertilization
synomy	ซินโนมี่ บัญชีรายชื่อวิทยาศาสตร์สมบูรณ์แบบที่ประยุกต์ใช้สำหรับอนุกรม-วิธาน นอกจากชื่อวิทยาศาสตร์แล้วควรประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เรียบเรียงวันเดือนปีที่พิมพ์ บรรณานุกรม และสถานที่ที่เก็บตัวอย่างด้วย
synovia	ซินโอเวีย (L.) (NA.) ไทข้อ หรือ เปรียง คือของเหลวชั้นใสที่อยู่ในภายในโพรงของข้อ หรือปลอกหุ้มเอ็น มีส่วนประกอบหลักเป็นสารพวกมิวซิน แอลบิวมิน ไขมันและเกลือของแร่ syn: synovial fluid
synsacrum	ซินซาครัม กระดูกสันหลังส่วนเอว กระเบนเหน็บ และหางส่วนของกระดูกหางที่เชื่อมต่อกันเป็นเนื้อเดียวกัน เช่น ในสัตว์พวกนก และสัตว์เลื้อยคลานโบราณที่สูญพันธุ์แล้ว
synthesis	ซินเทซิส (Gr.) การสังเคราะห์ เป็นกระบวนการสร้าง หรือผลิตสารประกอบเชิงซ้อนขึ้นมาจากสารอย่างง่ายตั้งแต่สองสารขึ้นไป เช่น การสังเคราะห์โปรตีนจากกรดอะมิโนหลายชนิดโดยสัต์ว์และพืช
synthetic	ซินเทติก ทำขึ้นหรือผลิตขึ้นโดยการสังเคราะห์ ไม่ได้มาจากธรรมชาติ
syntype	ซินไทป์ ตัวอย่างสิ่งมีชีวิตชนิดเดียวกันหลายตัวอย่าง เนื่องจากผู้ตั้งชื่อวิทยาศาสตร์สิ่งมีชีวิตชนิดนั้นไม่ได้กำหนดว่า ตัวอย่างใดเป็นตัวอย่างมาตรฐาน
syphilis	ซิฟิลิส (เชื่อว่าตั้งชื่อตามคนเลี้ยงแกะชื่อ Syphilis ซึ่งเป็นโรค และปรากฏอยู่ในกวีภาษาลาติน) โรคซิฟิลิส เป็นกามโรคร้ายแรงชนิดหนึ่ง ถือเป็นโรคติดต่อชนิดเรื้อรัง สาเหตุจากแบคทีเรียสไปโรค็อก ชนิด <i>Treponema pallidum</i> ติดต่อโดยการร่วมเพศกับผู้ป่วย แบ่งเป็นหลายระยะและทำลายหลายอวัยวะ ระยะแรกจะเกิดแผลเปื่อยที่บางอวัยวะ และเนื้อเยื่อโดยเฉพาะอวัยวะเพศ อากาศอาจหลบหนีไปนับปี ระยะที่สองจะเกิดแผลขึ้น (โดยทั่วไป 6 สัปดาห์หลังจากติดเชื้อ) ที่ผิวหนังและชั้นใต้หนังแล้วลามทั่วตัว ระยะที่สามหัวใจและระบบเลือดจะถูกทำลาย ต่อมาจะทำลายระบบประสาทจนถึงขั้นเสียชีวิต

- syringe** เซอร์ริงจ์ เซลรินจ์ (Gr.syrinx-ท่อกลวง) 1. กระบอกฉีดยา
2. ฉีดของเหลวเข้าไปหรือดูดออกมาด้วยกระบอกฉีดยา
- syrinx** เซลริงซ์ อวัยวะผลิตเสียง อยู่ที่ปลายล่างของหลอดลมในสัตว์พวกนก
- syrup(sirup)** ซิรัป (L.syrupus) 1. น้ำเชื่อม 2. น้ำผลไม้เข้มข้นรสหวาน 3. ยาน้ำเชื่อม
- system** ทีสเทม (Gr.systema-ส่วนประกอบทั้งหมด) 1. ระบบ เป็นการจัดระเบียบวิที่หน่วยของสิ่งของเข้าด้วยกัน 2. ชีวะ: (1) กลุ่มของอวัยวะหรือโครงสร้างที่ทำงานร่วมกัน เช่น ระบบทางเดินอาหารของสัตว์เริ่มจาก ปาก หลอดอาหาร กระเพาะอาหาร ลำไส้และทวารหนัก รวมถึงอวัยวะอื่นที่เกี่ยวข้องด้วย (2) การจัดระบบหรือจัดหมวดหมู่สิ่งมีชีวิตตามระบบวินาม(binomial system)
- systemic** ทีสเทมิก เกี่ยวข้อง หรือเป็นของร่างกายทั้งหมด(มากกว่าจะเกี่ยวข้องเพียงบางระบบ)
- systemic circulation ระบบไหลเวียนของเลือดทั่วร่างกาย เริ่มจากเลือดแดงไหลออกจากหัวใจห้องปลายซ้ายผ่านทาง aorta(และแขนงของหลอดเลือดแดง) ไปยังเนื้อเยื่อซึ่งอวัยวะทั่วร่างกาย แล้วเข้าสู่หลอดเลือดดำ เพื่อไหลกลับเข้าสู่หัวใจ ต่างจาก pulmonary circulation ที่เลือดออกจากหัวใจไปยังปอดแล้วไหลกลับมาสู่หัวใจ ไม่ได้ไปยังอวัยวะอื่น
- systemic disease โรคที่ทำให้ร่างกายทั้งหมดผิดปกติ ส่วนใหญ่เนื่องมาจากการติดเชื้อ เช่น โรคซิฟิลิส ทำให้เกิดพยาธิสภาพขึ้นตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย
- systemic remedies การรักษาเกี่ยวข้องกับระบบ เป็นการรักษาเพื่อให้หายขาดจาก systemic disease
- systemic botany** ทีสเทมิก บอทานี พฤษศาสตร์อนุกรมวิธาน คือการจัดหมวดหมู่พืช
syn: plant taxonomy
- systemic zoology** ทีสเทมิก ซ็อลโลยี สัตวศาสตร์อนุกรมวิธาน คือการจัดหมวดหมู่สัตว์
syn: animal taxonomy
- systole** ทีสโทเล (Gr.-การหดตัว) การบีบของหัวใจ เป็นกลไกการทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจห้องปลาย(ventricle)ด้วยการหดตัว ทำให้เกิดแรงดันส่งเลือดออกจากหัวใจห้องปลายซ้ายผ่าน aorta ไปยังส่วน

ต่าง ๆ ของร่างกาย ทงะเด็ยวกันหัวใจห้องปลายขวาตันเลือดผ่าน
pulmonary artery ไปยังปอด

syzygy

ซิชไอดี 1. การรวมกันของอวัยวะโดยแต่ละอวัยวะคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์
ของอวัยวะเดิม 2. การรวมกันของ gamont. ในโปรโตชีว สกุล
Eimeria 3. การเชื่อมต่อปลายของ sporodin (trophozoite)
สองตัวเข้าด้วยกัน พบในโปรโตชีวสกุล *Gregarina*